

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA și ADMINISTRATIA. Strada Zrinyi N-rul 1a.

INSERTIUNILE se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Loc deschis costă șirul 20 fil. Manuscritele nu se înapoiază.

Aromânii și Albanezii cer Macedonia și Albania independentă.

De Dr. Shunda

directorul revistei „Vie Albano-Roumaine”, delegat al neamului românesc din Balcani.

Societatea de cultură macedo-română, unica instituție și reprezentanță națională a Românilor din dreapta Dunărei și a Aromânilor, prin art. 4 din statute și-a luat îndatorirea să lucreze, ca să se stabilească bună înțelegere între toate neamurile conlocuitoare în Peninsula Balcanică și să le convingă, că mântuirea lor va începe din clipa în care ele vor renunța de a se deznaționaliza reciproc.

În acest moment istoric, când chestiunea Orientului va căpăta o deslegare radicală, societatea de cultură se simte obligată să-și spună cuvântul în fața lumii întregi în favoarea neamului românesc din P. B.

Ținta măturisită a războiului turco-balcanic este desființarea Turciei Europene. Problema teritoriului și a soartei popoarelor balcanice se pune astfel întregă. Viiază acolo Aromâni, Albanezi, Evrei, Turci, Bulgari, Sârbi și Greci. Slavii și Grecii aliați, favorizați de soarta armelor, pretind să-și împartă între ei teritoriul ocupat cu jertfa sângelui. Neamul românesc și albanez în fața unei atari eventualități, în fața adevăratului pericol comun de a fi sfârticate și apoi desființate, se aliază. Atât Albanezii cât și Fărșeroții cu arma în mână s'au opus și se opun încă năvălitorilor, apărându-și pe cât s'a putut patrimoniul strămoșesc.

Naționalitatea valahă și albaneză au fost recunoscute și respectate sub regimul turcesc: școli și biserici naționale, anumite privilegii civile, reprezentanți în parlament au avut.

Azi, în numele crucei victorioase, este admisibil să li se nimicească aceste instituții naționale? E cu putință să li se croiască de preținși frați ortodocși o soartă mai rea de cât sub păgânii turci? Poate consimți opinia publică din Europa la suprimarea existenței naționale a Românilor și Albanezilor? Ar fi o crimă monstruoasă contra căreia ne ridicăm ca un singur om și ne vom opune din răspuneri spre a ne valora dreptul natural și sacru la existența națională, pentru care cerem crotopitorilor declarațiuni și angajamente solemne și formale sub garanția puterilor. Ei au votul universal. Mai trebuie să înscrie în constituție și că sunt state de naționalitate, nu monoetnice.

Drepturile noastre sunt de ordin istoric și cultural. Înainte de a preciza aceste drepturi, se impune a releva o lacună fundamentală, care a servit Slavilor și Grecilor spre a se acredita în Europa opinia generală că P. B. e locuită în mare majoritate de Slavi și Greci.

Lacuna fundamentală este lipsa unei statistici, lipsa unui recensământ demn de încredere. Aserțiunile Grecilor și Slavilor nu fac dovada realității, ei neputând fi judecători în propria lor cauză.

De aceea, ca unica bază întru deslegarea chestiunii Orientului se impune, o lucrare preliminară indispensabilă: facerea recensământului de o delegație a marilor puteri asistată de reprezentanți ai României, ai statelor balcanice aliate și de reprezentanți ai Aromânilor, Albanezilor, Evreilor și Turcilor.

Dreptatea imanentă cere ca zonele de influență să se hotărâncească în P. B. după regiuni și localități pe baza majorității locuitorilor luându-se ca normă naționalitatea, după modelul Austriei și Elveției, state poli-etnice cum e și P. B.

Aceasta este cererea prealabilă a Aromânilor și Albanezilor. Aceasta e singura bază solidă pentru deslegarea chestiei Orientului.

Un atare recensământ are a stabili, între altele, și următoarele fapte: 1. Între Dunăre și Mările Egee și Adriatică populația turcă, izraelită, albaneză și aromână este în proporție destul de apropiată atât cu cea bulgară, cât și cu cea greacă ori sârbă considerate fiecare în parte. Să se noteze că e vorba aci și de Bulgaria, Serbia, Grecia și Muntenegru de dinaintea războiului turco-balcanic. În ceace privește însă Albania, Epirul și Macedonia populația aromână și albaneză laolaltă constituie majoritatea relativă, iar cu cea evreo și turcă majoritatea absolută. În toate regiunile P. B. nu există colț în care Aromânii și Albanezii să nu fie prezenți.

Atragem atenția iarăși asupra unei foarte însemnate părți de Aromâni și Albanezi, silite de vitregia regimului politic în Turcia, să emigreze pretutindeni, dar care poate reintra în patrie, îndată ce ordinea va fi stabilită și viața ca și averea și onoarea vor fi apărate. Această populație, care continuă a fi cetățeni otomani, trebuie ținută în seamă.

Chiar în localitățile, în cari majoritatea este slavă sau greacă, în materie de rasă, de naționalitate, este imposibil de admis ca un principiu de stat ca majoritatea să decidă în dauna și cu nesocotirea minorității de altă naționalitate.

Aromânii și Albanezii, două neamuri foarte apropiate între ele, dar foarte distincte de slavi și greci, cer marilor puteri ca să se respecte naționalitatea lor chiar în localitățile, în cari sunt în minoritate, și să se admită ca principiu fundamental în P. B. egalitatea de drepturi și datorii a fiecărei naționalități, reprezentarea minorităților naționale în parlamentul comun abano-român, angajându-se ca să recunoască același lucru în localitățile, în cari sunt în zdrobitoarea majoritate.

2. Dată fiind împereștrarea inextricabilă de popoare, o delimitare teritorială monoetnică e absolut cu neputință. Dacă și în sec. XX forța primează dreptul și tactica faptului implinit e norma în politică, atunci nu se poate stabili decât delimitări sau hotare convenționale, arbitrare, violentând conștiința națională a Aromânilor și Albanezilor, cari ar fi încorporați cu de-a sila în noi alcătuirii de state, după cum s'a întâmplat cu Aromânii din Tesalia, încorporați Greciei cu toată protestarea lor către marile puteri.

Și Aromânii și Albanezii sunt sătui de regimul turcesc și de frământările politice, cari făceau imposibil un trai omenos în P. B. și sunt dispuși a intra pe picior de egalitate în rândul statelor balcanice unite, dacă s'ar recunoască independența Albaniei și Macedoniei, în cari fiind în majoritate li se cuvine preponderența sau hegheonomia politică.

În favoarea acestei cereri invocăm dreptul istoric, cu tot atâtea dreptate și succes ca și slavii și Grecii. În adevăr: Noi Aromânii și Albanezii suntem băstinași, singurii băstinași în P. B. Albanezii sunt descendenții Tracilor, macedonenilor și Ilirilor vechi, cari au avut alcătuirii de stat până la cucerirea romană; iar în urmă atât în imperiul roman de răsărit cât și în im-

periul otoman până la războiul turco-balcanic au fost și sunt aproape autonomi. Revoluția albaneză din urmă, care a zguduit din temelie imperiul otoman în Turcia europeană și care s'a terminat cu izbânda completă a cererilor lor juste, crease începutul independenței Albaniei. Statele balcanice aliate, trebuie să fie recunoscătoare și leale față de Albanezi, cari prin lovitura puternică ce au dat Turcilor, le-au arătat clar ca lumina zilei cât de slab și decrepit e statul otoman și i-a încurajat să se năpustească asupra lui, ca să-i dea lovitura de grație, după loviturile grele ce i-au dat atât Italia cât și Albania.

Este oare drept, este uman, ca alianța balcanică să dorească a răpi și bravului popor albanez, istovit adânc după revoluție, drepturile câștigate cu prețul sângelui? Ce ar zice ele dacă după războiul cu Turcia, li s'ar declara război de România odihnită, viguroasă, care păstrează sabia ascuțită în teacă?

Nu, nu se poate ca Europa să fi uitat Revoluția albaneză triumfătoare și să nu creeze Albania independentă, acum când formula statu quo aparține domeniului istoric. Aromânii sunt coloniștii de cetățeni Romani și de legionari aduși în P. B. când în întregime a fost prefăcută în provincie romană. Aromânii sunt plămădiți din cetățeni romani și indigeni traco-macedoneni, tot așa precum și Albanezii de astăzi sunt plămădiți din aceleași substanțe etnice. Singura diferență între ei este că la Aromâni procesul de latinizare este preponderent, desăvârșit, pe când la Albanezi el este incomplet elementul traco-iliric rămânând preponderent în fizionomia și caracterul lor etnic. Exceptând pe Grecii din Grecia și litoralul mării Egeice, masa fundamentală aborigenă în întreaga P. B. este numai cea aromână și albaneză. Toate celelalte populații balcanice sunt infiltrațiuni etnice în această masă abano-română autohtonă, altădată compactă. Slavii de azi sunt alcătuiți din numeroasele horde de barbari slavizate, precum și din populația abano-română, nerefugiată în munți și rămasă în câmpie în timpul imperiului bizantin. Toți munții P. B. gem de albanezi și Aromâni, pe lângă orașele Macedoniei și Albaniei. În munții Balcani românii în alianță cu Bulgarii au făurit imperiul româno-bulgar ajuns la apogeu sub împăratul Ionită Mușat sau Caloian, a cărui latinitate a fost oficial recunoscută de Papalitate, ce l-a investit cu coroană și sceptru.

Aromânii din Epir și Tesalia au întemeiat în evul nezin state curat românești numite Marea Vlahie (Megali Vlahia) și Vlahia de sus (Ano Vlahia). Și astăzi mitropolitul Tesaliei poartă titlatura al Marelui Valahii (tis Megalis Vlahias.) Aceste grupe compacte de Români din Epir și Tesalia la venirea Turcilor n'au fost cucerite și subjugate ci au încheiat cu Turcii convențiuni, capitulațiuni păstrându-și autonomia în schimbul unui mic tribut Sultaniei Valide. Ei aveau miliție națională, a Armatoților cum n'au avut nici un alt popor creștin în P. B. Aromânii s'au bucurat de aceste privilegii până la tiranul Ali Pașa, care a desființat instituția Armatoților. Nici odată însă comunele aromânești de atunci și până astăzi chiar n'au încetat a avea deplină autonomie comunală, administrându-se de sfatul bătrânilor (Demosferondia) și plătind statului dări percepute de funcționari aleși de dânsii. Iradeaua din 1905, recunoaște oficial naționalitatea aromână sau valahă și anumite drepturi comunale și școlare, de care se bucurau și naționalitățile greacă, bulgară și sârbă în Turcia.

Ei bine, dacă Turcii cu atâtea păcate grele

au făcut act de dreptate atât națiunii aromâne cât și celei albaneze recunoscându-le ființa etnică și dreptul de existență și cultivare în limba națională, vor putea Slavii și Grecii aliați să le răpească aceste elemente drepturi și să le sugrumă naționalitatea? Putea-vor puterile consimți la un asemenea atentat, făcându-se complice la desființarea naționalităților autohtone în Peninsula Balcanică cari și-au păstrat individualitatea lor etnică până azi? Aromânii și Albanezii, elemente eminamente europene și elemente de ordine, în virtutea dreptului public european, ce a prezidat la emanciparea Greciei, Bulgariei, Serbiei și Muntenegrului de sub jugul tiraniei otomane, socot că a sunat și ceasul lor și cer respectarea drepturilor lor etnice și emanciparea lor politică pe picior de egalitate cu toate popoarele din Peninsula Balcanică, acordându-li-se independența Macedoniei și Albaniei.

Pe lângă dreptul istoric invocăm și dreptul cultural.

Aromânii Moscopoleni în prima jumătate a sec. XVIII ajunseră la cultivarea propriului lor dialect, având prima tipografie în P. B., în care tipografie s'au tipărit mai multe cărți în dialect. Ei au avut o *Academie*, demnă de amintit pentru vremurile acelea, numită „Sofronistirion”, în care se făceau studii înalte teologice, filosofice și filologice, apoi aveau o *Biblioteca* foarte bogată ale cărei resturi păstrate până acum 5—6 ani în catedrala metropolitană Sf. Nicolae, au căzut pradă unui nelegiuit jefuitor, un institutor grec abuziv, care le-a transportat la Atena. Într-o ladă de fier din altarul bisericii Sf. Nicolae și astăzi se păstrează o evanghelie manuscris în dialectul local reputată prin partea locului ca făcătoare de minuni și din care se cetește la ocazii mari. Distrugerea Moscopolei a adus manifestarea culturală aromână dela Viena din Austro-Ungaria unde s'a înființat „Societatea femeilor Aromâne”, unde a trăit *Cavaliotti*, *Daniil Roza*, *Boiagi*, *Ucupa* etc. autori de *Dictionare aromâne-albano-greco-bulgare*, de gramatică aromânească, de alfabet aromânească, de istorie aromânească, de folkloristică aromână, destinate populației aromâne din P. B. Patriarhia din Constantinopol a condamnat și a ars aceste scrieri, punându-le la index, și interzicând citirea lor de către creștinii ortodocși inculți.

La 1830 voevodul Alexandru Ghica a deschis o școală română la Serres, (urmașul Moscopolei în importanță comercială); acolo a trimis două lăzi cu cărți românești, dintre cari se mai păstrează și azi câteva pe la diferite familii moscopolene, azi aproape a fi grecizate.

Codex Dimonie, cuprinzând didahii în aromânește este iar un indiciu de viață culturală, ce dovedește că dialectul aromân n'a încetat a fi cultivat pentru trebuințele spirituale cu toată interdicția inchișitorială a Fanarului. În fine dela 1864 grație generozității fraților din România s'a inaugurat în Macedonia, Epir și chiar în o parte a Albaniei deschiderea și întreținerea de școli și biserici naționale române.

Atât statul român cât „Soc. de cultură” au clădit mai multe localuri de școli și biserici naționale în comunele aromânești, iar în timpul din urmă Aromânii de pretutindeni își impun sacrificii bănești însemnate, grație cărora s'au clădit școli și locașuri bisericesti naționale. Aceasta dovedește că Aromânii își afirmă naționalitatea din ce în ce cu mai multă putere și sunt ferm decisi a și-o apăra *cu ori ce preț* și contra ori cuf ar îndrăzni să li-o stânjenească ori să li-o răpească. Da, cu ori ce preț, chiar cu prețul vieții; bandele de antarti greci și comitații slavii au ucis o multime de Aromâni pacinici, bărbați, femei și copii cari nu aveau altă vină decât că își afirmau naționalitatea lor; reprezentanții puterilor la fata locului au raportat la timp acestea cui de drept; sângele vărsat de Aromânii pacinici ne impune nouă celor rămași, datoria sacră de a cere ca să se asigure neamului românesc în P. B. libertatea cultural-națională în școală, biserică și *administratie* comunală, respectându-se limba română deopotrivă cu celelalte limbi din P. B. în fiecare din statele balcanice ce au sau vor lua ființă.

Pe terenul cultural Aromânii au progresat și astăzi sunt mai mulți intelectuali grupați în jurul Societății de cultură, dintre cari unii sunt profesori și docenți universitari, alții membri ai

Academiei, iar alții sunt medici, cari au la activul lor lucrări științifice. În Turcia există Asociația Corpului Didactic și Bisericesc Aromân cuprinzând pe toți profesorii, institutorii și preoții români; iar în mai multe comune există Eforii ale comunităților naționale române. Toate aceste așezăminte culturale, dovedesc o conștiință națională, ce se deșteaptă și reclamă condițiuni libere de dezvoltare și propășire. Cu toate acestea Grecia oficială și Patriarhia din Fanar nu au vrut să recunoască nici în ruptul capului naționalitatea română, terorizând când cu afurisenia sau excomunicarea, când cu pușca și sabia populația aromână, spre a nu-și afirma naționalitatea proprie și silindu-o a se greciza.

Bazați pe asemenea procedee Grecii afirmă că majoritatea cuțovlahilor au sentimente grecești și dacă vorbesc în familie dialectul aromân, aceasta n'ar fi o probă că sunt Aromâni, ci că sunt Greci de origină cari din timpul Romanilor au adoptat dialectul neolatin. Scrierile savanților europeni spulberă cu desăvârșire aceste neexactități, fără a aminti de scriitorii bizantini și Grecii moderni ca Rangube. Folklorul aromân este foarte interesant pentru studiile române ca unul ce cuprinde elemente ale limbei vulgare latine păstrate intacte; studiile folkloristice ale Drului Pericle Papahagi tipărite de Academia Română sunt documente indiscutabile, că acest dialect poate fi punctul de plecare al unei literaturi neolatine în P. B. ca filobridge în Franța de o mare importanță științifică.

Mulți Aromâni, e timpul să o recunoaștem, s'au manifestat ca fruntași ai culturii și literaturii neogrecesci. Poetii Zalacostas, Vlahos, istoricul Lambros, eruditul Pantazidis, arheologul Papageorgios cu renume european etc. etc. sunt de origină Aromâni. Aceasta dovedește înaltele aptitudini intelectuale ale Aromânilor. Cu nimic mai prejos însă nu stau alți Aromâni fruntași în cultura proprie națională. Printre ei cităm pe poeții Polintineanu și Vlăbuță, pe dramaturgul I. L. Caragiale, (Caragia) pe pictorul Grigorescu, pe juriscultul Danieopol și Disescu, pe oratorul Alex. Djuvara, Take Ionescu, pe savantul chirurg Dr. Toma Ionescu, pe mitropolitul Saguna, pe Alexandru Mocioni, pe baronul Eudoxiu Hurmuzake etc. etc.

Take Ionescu afirmă că pătura burgheză din România e în mare parte de origina aromână. Kanitz în studiile sale, cari constituie o autoritate în materie, sustine că toate monumentele arhitectonice de seamă din P. B. întregă sunt făcute de Aromâni. Nu putem trece cu vederea minunatele monumente artistice și în special picturale și sculpturale din cele 12 biserici aromânești din Voscopole și împrejurimi, executate de artiști aromâni, ca frații Ctin și Gheorge Zorafi din Corita, dar cel mai faimos ce a rămas în amintirea poporului e Andon Priscandon, aromân din Voscopole, ale cărui frescuri se pot admira în bisericile sf. Atanasie și sf. Nicolae. Acești pictori si-au făcut studiile în Italia, îndeosebi în Venetia.

Toate aceste manifestări culturale și artistice constituie pentru Aromâni titluri autentice și ne conferă dreptul cultural cel puțin egal dacă nu superior drepturilor la cultură a celorlalte naționalități în P. B.

Judecând după asprimea și vitrozia regimului tiranic turcesc asemenea manifestatiuni sunt cu atât mai uimitoare și vrednice de ținut în seamă. Abia de acum înainte când se deschide o eră de libertate culturală sperăm în întreaga P. B. Aromânii primesc emulația pe acest teren cu oricare din celelalte naționalități conlocuitoare; cer numai condițiuni egale întru manifestarea aptitudinilor lor latente cultural-naționale.

Analoage aptitudini intelectuale prezintă și Albanezii; de aceea nu vom mai insista spre a nu ne repeta.

Din punct de vedere social nici Aromânii nici Albanezii nu stau mai prejos decât slavii și Grecii ei hotărât tocmai dimpotrivă.

Aromânii din Tesalia, Epir, Albania și unele părți din Macedonia sunt populație muntească, ocupându-se cu păstoritul, organizați în triburi sau falcări în frunte cu celni-

c u l. Tot așa și Albanezii seniori moșieri, b e y, au pe clienții lor, vasali muncitori de pământ, puținii țărani albanezi cari sunt și țărani slavii, cari sunt iobagi. Iar la munte Albanezii în frunte cu bairactarii lor.

La orașe Aromânii din Nânta singurii turci-zați sunt proprietari de moșii, se ocupă cu agricultura ca și Aromânii megleniți din întreg ținutul Meglenia. În celelalte orașe Aromânii și Albanezii ortodocși constituie clasa negustorească și industriească, adică burghezia. Pe când rasa slavă este eminamente rurală, iobagă, și la orașe constituie o subțire pătură burgheză, rasa albano-română este eminamente urbană.

Este admisibil oare ca în regimul politic modern din întreaga Europă, în care puterea statului este în mâna clasei burgheze, tocmai burghezia albaneză și aromână preponderentă în P. B. să fie sacrificată ca entitate etnică în favoarea clasei rurale, căreia să i se dea puterea și preponderența în noile formațiuni de stat?

De se va întâmpla un atare act, ghicim cine are interes a zgului orice concurență. Noi Aromânii și Albanezii am fost și suntem model ca cetățeni loiali, oameni de ordine și dornici de civilizație și cultură cât de superioară, pe care ne-o însușim cu ușurință. Răbdarea noastră a fost pusă la cele mai grele încercări; dar n'a putut rezista la înființ și semnalul reacțiunii de scuturare a jugului turcesc a fost dat tot de Aromâni și Albanezi. Protagonistul insurecțiunii în numele Crucii contra Semilunei a fost aromânul Veleştin Rigas Fereos, ai cărui descendenți trăiesc în Bucovina și București (Familia Niculiță, din care s'a născut distinsa Elena Niculiță Voronca prin studiile ei folkloristice). La apelul lui Rigas s'au ridicat populațiile ortodoxe greacă, albaneză și aromână în marea mișcare din 1821 din care a răsărit statul grecesc. Eroii naționali ai Gecior Miaulis, Canaris, Botzaris, Dracos, Caciandoni, Colocotroni etc. sunt Aromâni și Albanezi. Cât nu datorește Grecia bărbatului de stat Colletti, aromânul din Siracu, și a binefăcătorilor Baron Sina, Averoff, Zappa, etc. tot aromâni!

Aceste sunt titluri neperitoare la recunoștința Greciei față de neamul aromân și albanez. Până azi Grecia nu s'a achitat de loc de această datorie, din contra a năbușit în fașe orice încercare de cultură națională a acestor două popoare nu numai în Turcia ci și în Regatul ei liber. Marile mase compacte de Aromâni din Tesalia și Grecia propriu zisă ca și de Albanezi din Grecia continentală și din insule sunt obligate să-și facă toate îndatoririle de cetățeni, în războaie ele își varsă sângele în numele crucii, dar socotim că trebuie să înceteze această confuzie echivocă e timpul ca și Grecia să acorde libertatea cultural națională a Aromânilor și Albanezilor, cărora nu li se permite să aibă școli naționale, a căror limbă nu e admisă ca egal îndreptățită în stat desi acest stat are de plătit o atare politeză de onoare ce a contractat-o la întemeierea lui. Aceasta în ce privește pe Grecia.

În ceea ce privește pe Bulgari, primul lor succes cultural-național a fost obținerea unui mitropolit la Ohrida pe la 1870 cu concursul faimosului Ignatieff, pe baza cererei Bulgarilor și Aromânilor din Ohrida. La intrarea lui triumfală în Ohrida, mitropolitul bulgar a declarat în public populației bulgare că datorește acest succes numai și numai Aromânilor Ohrideni. Drept recunoștință, mai târziu Bulgarii au încercat să izgonească limba română din biserici și să impună limba slavonă, ceea ce a hotărât pe Aromâni să iasă de sub jurisdicția Exarhatului și să reîntre sub Patriarhie, care a admis ca limba în serviciul divin să fie cea română precum a admis și cum se practică încă lucrul acesta în bisericile patriarhiste din Sipsca și Nicea, două comune în apropiere de Voscopole.

Semnalul revoluției bulgare l-au dat Aromânii din munții Balcani din comunele Pestera, Tătar-pazargic, Batac etc. Această populație azi bulgarizată, alcătuiește pătura conducătoare în stat în momentul de grea cumpănă a crucii în luptă cu semiluna, brava oștire română sub comanda eroului dela Plevna M. S. Regele Carol a hotărât victoria finală. Bulgarii datorește neamului românesc pe un Stambulov, un Naciovic,

pe mitropolitul basarabean Grigorie, pe faimosul organizator Sarafov din Razlog, pe voevodul Mitru Vlahu etc. Intreg, țărâmul Dunărean e locuit de mase compacte de români emigrați din România, cari la crearea statului bulgar își aveau preoții lor, ce slujeau în românește în biserică, iar la Silistra exista școală românească cu 150 elevi. După liberare Bulgaria a luat toate măsurile, ca să desnaționalizeze, nepermițându-le să mai aibă nici școli nici preoți cari să le slujească în limba română și le-au impus cu deasupra preoți bulgari.

Totuși regimentele compuse din acești bravi români au intrat în foc printre cei dintâi. Ei bine, a sosit timpul ca și Bulgaria să se explice în privința acestor Români și să-i răsplătească, acordându-le libertatea de cultură națională. De tirade fătarnice bulgărești de recunoștință față de neamul românesc suntem prea sătui. A venit timpul să-și plătească și ei prin fapte această datorie de onoare față de Românii din Bulgaria. Sângele românesc nu trebuie să se lase a fi fost vărsat în numele crucei liberatoare fără să răsără și libertatea cultural-națională și a acestor bravi români ce-și conservă limba și datinile și nu consimt a se bulgariza, dar fac toate sacrificiile pentru statul lor prea vitreg în trecut.

În acelaș caz se află și Serbia față de neamul românesc, căruia îi datorește pe eroul național Țițar Iancu Caragheorgevici, întemeietorul dinastiei actuale, pe Țițar Marcovici, pe Vladan Gheorghevici etc. În Serbia, cu o populație de două milioane locuitori neamul românesc începând dela Dunăre și înfigându-se dealungul valei Timocului numără oficial 250.000 suflete, în realitate peste 300.000 Români neaoși, cari își păstrează limba și datinile strămoșești, deși nu li se permite a avea mici școli, nici biserici naționale și nici un rol în stat ca români. În războiul crucei contra semilunei și acești Români și-au vărsat sângele din belșug și trebuie să apese greu pe conștiința Sârbilor păcatul de a fi plănuit sârbizarea cu sila a unei părți atât de importante din statul lor liber. Serbia trebuie să dea Românilor cetățeni sârbi deplina libertate de a se cultiva în limba națională și rolul ce li se cuvine în demnitățile statului. *Conduita Greciei, Bulgariei și Serbiei ilustrată prin aceste fapte incontestabile apare incomparabil mai rea, mai intolerantă față de neamul românesc decât conduita Turcilor, atât de huliți. Această conduită din trecut nu mai cadrează cu aureola de liberatori ai creștinilor de sub jugul semilunei, ce și-o arogă slavo-grecii aliați, decât în cazul și în măsura în care vor recunoaște Aromânilor și Albanezilor aceleași drepturi naționale ca și conaționalilor lor.*

Proclamația Diadohului din Salonie scrisă în toate limbile balcanice cu excluderea toamă a limbii române, denotă că Grecia oficială se încapăținează a tăgădui existența Aromânilor în P. B. ceea ce nu e de natură a inspira încredere în viitorul, ce au de gând a pregăti neamului nostru. A sosit momentul deci, să rupem masca aliaților slavi și greci și să-i arătăm lumii așa cum sunt, așa cum îi arată faptele: Și unii și alții rivali pentru preponderență în P. B. între dânsii, dintr'odată au legat o prietenie, pentru viitor uitând tot trecutul. Un singur gând, un singur punct de raliere li-e comun: să intre în posesia moștenirii deschise în Turcia europeană. Este exact coaliția unor moștenitori laconi și hrăpăreți în dauna a încă doi din moștenitorii cei mai legitimi ai teritoriului Macedoniei, Epirului și Albaniei, adică în dauna și cu excluderea Aromânilor și Albanezilor. Aceasta e singura lor țintă comună: îndepărtarea dela moștenire a Aromânilor și Albanezilor, a căror moarte etnică o completează. Procesul acesta de moștenire, din fericiire se va pertracta în forul european și Albano-Românii nădăjduim vor avea și ei câștig de cauză în partea ce li se cuvine sub soare, pe patrimoniul lor strămoșesc în care se vor desvolta liber adică în Macedonia și Albania ca și în statele balcanice polițnice.

Chestiunea etnică în P. B. este un nod gordian, extrem de complicat și foarte delicat. Slavo-grecii vor să-l taie cu sabia, ca altădată Alexandru cel Mare al Macedoniei. Ei vor să

simplifice această chestie, reducând toate popoarele eterogene la trei naționalități: greacă, bulgară și sârbă și în urmă a două: slavă și greacă; pentru ca, cu timpul, prin ajutorul panslavizmului, să o reducă la cea slavă.

Din acest punct de vedere, azi Grecii înconștient lucrează în favorul panslavizmului, în loc să se alieze în numele vechei culturi eleno-romane cu Albanezii și Românii spre a înfrunta cu succes pericolul rasei slave intolerante de drepturile altuia.

Europa este direct interesată în modul de deslegare a chestiei Orientului și de pacificare a P. B. Ea în afară și pe deasupra intereselor economice are a da sentința dreaptă în procesul moștenirii deschise pe ruina Turciei din Europa.

Răsplătind numai pe regatele Greciei, Bulgariei, Serbiei și Muntenegrului și condamnând la peire pe Aromâni și pe Albanezi, ea nu împacă pe toată lumea în Balcani și vulcanul, ce se pretinde a se stinge va amenința în continuu pacea cinică și odioasă impusă în chipul de mai sus, până când sfânta dreptate nu se va da și neamurilor aromân și albanez.

Europa e bine să se gândească, că se poate înșela amarnic, dacă ar nesocoti drepturile sfinte ale Aromânilor și Albanezilor și ar aranja lucrurile numai după pofta Statelor balcanice aliate, crezând astfel a pacifica definitiv și durabil P. B.

Formula nouă: „Balcanii ai Balcanilor” substituie vechei formule „statu quo în Balcani” nu poate fi valabilă fără recunoașterea drepturilor imprescriptibile ale celor mai balcanice și băștinașe neamuri, anume Aromânii și Albanezii și fără întemeierea unui stat-tampon albano-român în Macedonia și Albania independente. Cu modul acesta poate lua ființă o confederație balcanică solidă. Dacă unirea face puterea, nu e mai puțin adevărat că unirea trebuie să aibă ca reazim justiția nu prada și nedreptatea strigătoare la cer. Azi mai mult ca oricând o viață nouă poate înflori în Balcani dacă se aplică maxima supremă: *Justitia fundamentum regnorum.*

În caz când glasul și dreptul Aromânilor și Albanezilor va fi nesocotit cu desăvârșire, pace în Balcani nu poate fi. Dacă Austria și Ungaria cu toată admirabila lor administrație de stat sunt atât de turburate în viața publică internă din cauza adâncilor nemulțumiri ale naționalităților asuprite și obidite, cu atât mai mult Statele Balcanice aliate vor avea a înregistra vecinice zguduiri periculoase din partea Albanezilor și Aromânilor asupriți și prigoriți în tot ce au mai sfânt pe lume: limba maternă.

În special, în ce privește pe Aromâni o acțiune cultural-națională de o jumătate de veac și imensele sacrificii materiale și morale ce și le-a impus Statul Român, nu vor fi fost zadarnice. Sămânța culturii românești ori ce s'ar face își va da roadele cu prisosință.

La măsuri și momente extreme Aromânii pot fi aduși a lua hotărâri extreme. Aceasta trebuie să o priceapă popoarele de gîntă latină și germanică din Europa, a căror civilizație va fi la rândul ei tot pe atât de amenințată ca și astăzi cea albano-română de puhoiul panslavist.

Noul preocupări sârbești. Din Viena ni se confirmă vestea, că Sârbia ar fi pregătit un concordat cu Vaticanul în interesul intrării sub scutul Papei a Slavilor de sud catolici. Numai din anume locuri din Serbia se svonește că nu ar exista un astfel de concordat, — dar acele locuri au datorința să afirme așa pentruca să nu dea prilej la nașterea unor suspexțiuni cu urmări. „Tribuna” din Belgrad însă remarcă însemnătatea unui asemenea concordat — eclatantă dovadă deci de existența lui — pe caracterul național al catolicismului. Anume, preoții catolici în Franța sunt Francezi, în Anglia Englezi, în Italia Italiani, — și dat fiind că monarhia austro-ungară să aibă astfel de ținuturi unde neamul slav să fie în mase compacte, acolo preotul catolic e slav. Religiuina unui neam e însuși substratul său etnic, — așa a ju-

decat Serbia, prin urmare acele ținuturi trebuie puse sub suzeranitatea ei.

Chestia bisericească în Bucovina. În timpul din urmă, chestia bisericească gr. or. din Bucovina a devenit iar actuală, prin hotărârea Românilor, de a trata direct cu Rutenii asupra felului rezolvirii acestei chestii. Într'o adunare a Românilor din 9 Februarie n. s'au ales acum și delegații în acest scop, scrie „Gaz. Mazililor și Răz. buc.” — și aceștia vor avea să precizeze, în fața delegaților ruteni, punctul nostru de vedere și condițiile pe baza cărora vom și admitem o înțelegere definitivă pe terenul bisericesc. Pare și lucru natural ca acum, când toată lumea pertractează să pertractăm și noi; numai cât, ne temem ca aceste pertractări să nu aibă soarta celor din lumea mare diplomatică, adică să nu fie sterile. Căci, Rutenii fiind cunoscuți ca nesătioși în aspirațiile lor de cîștig, iar Români, pentru a nu trada interesele neamului întemeiate pe drepturi seculare, trebuind să pună condițiile lor așa cum li se impun prin simțul de pietate față de trecut și prin cel de responsabilitate față de viitor, — este puțină nădejde de a se ajunge la un acord.

Criza de guvern.

Demisia contelui Ioan Zichy?

Arad, 25 Februarie.

Știrea că ministrul instrucției publice, contele Ioan Zichy, și-ar fi dat demisia, deși nu e pe deplin confirmată încă, animează cercurile politice ungurești cu puterea unei mari senzații. Ziarele guvernamentale relevă că demisiile ministeriale se pot face numai cu contrasemnarea primului ministru, și deduc din împrejurarea că primul ministru Lukács n'a contrasemnat încă nici un act de demisie a vre-un membru din cabinet, lipsa de întemeiere a știrea din chestiune. Ziarele opoziției susțin, însă, cu multă stăruință autenticitatea știrea, și cred, că demisia contelui Zichy, care e unul din membri de garanție a guvernului, — date fiind legendele prieteniei lui cu moștenitorul de tron, — e presemnul neîndoișos al apropiatei căderi a guvernului. Ca motiv al demisiei se dă atitudinea primului ministru Lukács față cu acuzațiile lui Désy. Sensibilul conte, cîcă n'ar fi avut nici idei de izvoarele „cassei de partid”, și s'a convins de legitimitatea acuzațiilor formulate azi de cei trei șefi politici maghiari, conții Andrassy, Apponyi și Adalbert Zichy. Cu alte cuvinte, contele Ioan Zichy osândește singur pe Lukács, ca pe un om cu mâni „necurate”, care nu mai poate sta, fără să distrugă prestigiul țării, la locul de supremă răspundere ce deține. Noi știm că și contele Zichy, întocmai ca Lukács și ca toți, face parte din creațiunile aceleiaș lumi de bătrâne și muce-de minciuni convenționale.

Ziarele opoziționiste mai profetesc și demisia ministrului de finanțe Teleszky, care n'ar avea curajul să mai primească asupra-și odiul noilor credite militare ce va cere apropiata delegațiune. În felul acesta s'ar putea în curând înregistra căderea guvernului, după ce s'au dovedit trei păcate capitale ale lui: antidemocratismul feudal (prin demisia ministrului de justiție Székely), neonestitatea (procesul Désy-Lukács, rezultând demisia contelui Zichy) și servilismul hain (demisia ministrului de finanțe Teleszky, care nu aprobă orbiș noile sarcini ce se anunță populației). Așa glăsuiesc ziarele opoziționiste.

Din parte-ne fi dorim contelui Zichy că-

istorie sprâncenată. Dacă se adevărește demisia, viața noastră bisericească și școlară scapă de-un dușman fanatic, mai acerb poate și decât contele de neagră pomenire Apponyi. Ca urmaș al contelui Zichy e amintit actualul secretar general al ministerului de instrucție, Bela Iankovich. Un personaj, despre care se știe că e stăpânul unei întinse culturi, că a călătorit prin multe continente — și se dă cu socoteala că orizonturile ce posedă îi vor îngădui o mai reală apreciere a morbidelor stări din țara asta nenorocită. Cine poate să știe!

Informațiile mai nouă, publicate de ziarele din astăseară, spun că primul ministru Lukács a avut azi la amiazi o lungă întrevedere cu contele Zichy. Asupra întrevederii planează încă o deplină nesiguranță în ce privește rezultatele. Se mențin știrile, că contele Zichy și-ar fi dat ieri aievea demisia, rămânând ca forma oficială a demisiei, (prezintarea ei de către primul ministru Lukács) să urmeze în zilele aceste. Se mai afirmă că contele Zichy a fost ieri primit în audiență și la moștenitorul de tron, arhiducele Franz Ferdinand.

O împrejurare, care ne face să credem în adevărul știrii despre demisie, e și autenticitatea izvorului din care — după cum am anunțat — am aflat-o noi din Viena. Ar fi și timpul suprem să se mai limpezească atmosfera și să se măture de pe teren putregaiul proiectului de reformă electorală. Țara ar putea să respire o clipă mai ușorată și s'ar putea preveni și marile dezastre ale grevei generale din luna viitoare. Adevărat, că n'avem nici o speranță nici în cei ce o să urmeze la frânele statului, — s'ar câștiga totuși timp pentru a pregăti luptele hotărâtoare din apropiatul viitor, și ni s'ar da, chiar prin caracterul personajilor cari vor veni, un semn clar, dacă s'a mai îmblânzit ori nu austeritatea în sferile de unde n'am mai primit timp de-o jumătate de veac nici o rază de bine.

Un conte Andrassy, Apponyi, alter Zichy, Wekerle, etc. etc. sunt tot din vechea galerie — și înviersunarea cu care se năpustesc asupra celor închinați spre ducă, ne spune că ticălosul regim de până aci va fi menținut — și ne mai spune atât de multe tuturor...

Declarațiile contelui Zichy.

Întrebat de corespondentul ziarului *Az Est*, contele Ioan Zichy ar fi declarat:

— *Câtă vreme gravele acuzații ridicate de șefii opoziției împotriva primului ministru și, în consecință și împotriva întregului guvern, nu vor fi infirmate prin dovezi clare din amândouă părțile, eu nu sunt inclinat să mai iau parte în nici o acțiune, fie parlamentară fie politică.*

Se afirmă că contele Zichy n'a încunostințat prealabil despre audiența ce-a avut ieri pe primul ministru Lukács. Până în clipa în care scriem aceste rânduri guvernul n'a desmintit demisia contelui Zichy.

Ministru și ministru!

Postul ministru președinte al coaliției, Alexandru Wekerle a dat ieri publicității niște declarații, în cari se cuprind și din parte-i grave acuzații la adresa primului ministru actual, Ladislau Lukács, în legătură cu acuzațiile Désy—Andrassy—Apponyi. Dl Wekerle găsește că atitudinea primului ministru e detestabilă, cu atât mai mult, cu cât acesta prin declarațiile ce-a făcut ieri în cameră voieste să abată odihna afacerii și asupra altora. Dl Wekerle numește procedeul dlui Lukács „piszkofodás” și protestează împotriva intenției de-a fi tăvălit în noroiul afacerilor desvălite de Désy.

În adevăr, în cazul acesta zicala „corb la corb nu scoate ochii” nu se adevărește și spectacolul oferit de cei doi bărbați politici e nu se poate mai edificator. Sărmană țară, — în care la locurile cele mai înalte pot să înflorească astfel de moravuri!

Domnitorul la Gödöllő.

Majestatea Sa domnitorul, după cum aflăm din declarația ce acordă ziarului *Az Est* primarul Budapestei, d. *Heltai*, plănuiește o călătorie la Budapesta „în viitorul apropiat.” Domnitorul se bucură de-o excelentă stare sanitară.

Solidaritatea R mânilor din Cluj.

— *Relație specială.* —

Conștătuirea convocată prin d. Dr. Ștefan Morariu în chestia situației sociale interne a Românilor din Cluj, ținând două ședințe, sub presiunea dlui protopop Elia Dăianu, a luat act cu aprobare de raportul comisiunii compuse din șefii instituțiilor românești din Cluj și a primit cu unanimitate „Moțiunea” următoare:

Moțiune.

Comisiunea exmisă din partea consfătuirii ținute în 12 Februarie a. c. la inițiativa dlui Dr. Ștefan Morariu, analizând în mai multe ședințe situația vieții publice a Românilor din Cluj și căutând modalitățile, prin cari s'ar putea ajunge la o stare dorită de toate sufletele bine simțitoare, a aflat, că această dorită stare se poate pregăti, dată fiind dispoziția generoasă a tuturor membrilor comisiunii, cari reprezintă toate instituțiile vieții românești din Cluj.

Terenul de pregătire a acestei dorite situațiuni, comisiunea îl află pe terenul social, iar organul acestuia este „Societatea română de lectură din Cluj”, care a devenit mai ales un cămin al tinerimei.

Dupăce, cum aflăm, comitetul actual al acestei societăți a hotărât a-și da demisiunea, comisiunea, onorând valoroasa lucrare a acestui comitet, consideră ca un norocos moment de a propune ca toți factorii societății noastre din Cluj să-și ofere întreg sprijinul material și moral acestei instituțiuni, spre a răspunde și mai desăvârșit menirei sale de factor social și de educațiune a tinerimei.

În acest scop comisiunea propune adunării de constituire să-și exprime dorința, ca noul comitet ce se alege cu prevalență din elementele tinere ale societății, să-și facă o problemă dintr-o sistematică lucrare culturală și literară, con-

form sprijinul „Societății de lectură”; pentru a cultiva preocupățiunile înălțătoare de suflet și astfel a crea o atmosferă cât mai priincioasă raporturilor sociale potrivit pentru un punct important cum este Clujul.

Întru îndeplinirea acestei probleme constătuirea apelează la întreg concursul material și moral al tinerimei.

Călduziți de acest principiu, roagă constătuirea să binevoiască a lua act cu aprobare de aceste concluziuni.

Cluj, 18 Februarie 1913.

Dr. E. Dăianu, protopop. Tullu Roșescu, protopop. Dr. Frâncu, avocat. Dr. Bașiota, medic. Dr. Ștefan Morariu, avocat. Dr. Laurian German, director de bancă. Dr. Simion Nemeș, avocat. Dr. Octavian Rusu.

Căsăpie jandarmărească în Ogradena.

Un om ucis fără nici o vină.

Cetim în foaia germană „Orsovaer Wochenblatt” următoarea veste adânc sguđuitoare:

„Joi dimineața o tânără viață de om a căzut jertfă unei nesăbuite întrebunțări de armă a jandarmeriei completată cu miliție în urma înfrigurărilor rășboinice aduse de rășboiul balcanic. Țăranul Lazar Sârbu din Ogradena plecă cu un car de lemne să le vândă la Orșova, dar fu oprit în drum de executorul comunal care-l provocă să plătească o pedeapsă de 14 cor. din cauza unei transgresiuni silvanale, la caz contrar îi va zălogii boii. Sârbu îi spuse lămurit că acum n'are bani, dar să nu-l oprească din drum căci are să-și aranjeze azi în Orșova niște afaceri și de aceea duce aceste lemne să le vândă; la caz că afacerile nu și le va aranja, plătește pedeapsa. De altcum el are acasă în grajd două vaci și 40 de oi, și dacă el nu se ține de cuvânt dă mână liberă executorului să le zălogească. Dar executorul nu s'a împăcat cu această lămurire, a prins boii de ștreang ca să-i întoarcă din drum. Sârbu însă n'a cedat să se întoarcă și de mai multe ori a rugat pe executor să-i dea voie să-și continue drumul spre Orșova. Executorul a chemat jandarmeria care veni însoțită de patrula de soldați, un jandarm așeză baioneta sub barba lui Sârbu amenințându-l că-l împușcă de nu dă ascultare ordinului executorului. Cu glas plângător Sârbu din nou s'a rugat să i se îngăduie continuarea drumului și a prins baioneta cu mâna. Jandarmul ținu de renitență această prindere cu mâna a baionetei și dădu un ordin camaradului său care fără să stea la îndoială a străpuns pe Sârbu. Într-o clipă nenorocitul om, care abia împlinise 26 de ani, a căzut mort. Noi întrebăm acum: cine se va îngriji de pâne pentru soția tânără a celui ucis, precum și a nepuținciosului tată al cărui unic stâlp la bătrânețe i-a fost cel ucis atât de infam? Au doar acei ce s'au supus poruncii draconice își vor face datoria față de ucisul?! Poporația de aici e loială,

Ka 12

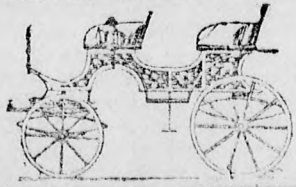
Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară.

Temesvár-Gyárvaros,

Háromkirály-ut 14 sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, selar, de instruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate. — Prețurent gratis și franco. — Tot aici se pot căpăta *obnibuse* pentru 6 persoane, *cară funebre*, felurite căruțe »landaner« cu prețuri moderate

dar nu se supune legilor de ocazie. E vremea ca autoritățile competente să se convingă odată că sunt de prisos măsurile aspre de siguranță luate prin dictatura militară de azi pentru ținutul nostru, în general pentru populația noastră nu. Situațiile pașnice sunt evidente din rapoartele polițienești și trebuia făcut imposibil un caz atât de trist”.

Făcând întrebare corespondentului nostru dacă e adevărată știrea din ziarul german ne-a răspuns confirmându-ne ai-doma starea lucrurilor și ne mai spune că cu prilejul autopsiei cadavrului s'a constatat că vârful baionetei jandarmului străbătuse 10 mm. în inima iubitelui nostru frate Sârbu, și că jandarmul fiind întrebat de un membru al comisiei de anchetă de ce a răpus viața acestui om, a răspuns cinic ungurește: *că și-a făcut datoria numai.*

Cine nu cunoaște rolul jandarmeriei și năzdrăvăniile ei de prin satele românești? Nici nu mai putem stăruia asupra odioaselor fapte și să facem psihologia lor, căci lumea românească îi cunoaște în amănunte mentalitatea.

Nedumerirea noastră însă de data aceasta își are temeiul într'alt loc.

Pentruce s'au făcut mobilizările chemându-se atâta potop de oaste sub arme, pentruce s'au lăsat atâtea familii românești să geamă în sărăcie strigătoare, pentruce îndură greutăți feciorii noștri în creerii munților bosniaci și pe cremenea hotarelor monarhiei? Poate pentruca să se înmulțească alte plăgi pentru ținuturile românești dela granițe, pentruca noi puteri să se întrebuițeze la vexarea și terorizarea în fel și chip a pașnicilor și săracilor români câți au mai rămas în sat? Pentru aceea atâtea armată și de atâtea vreme e pusă în spatele locuitorilor, pentruca să se dea prietari noi de accidente cu urmări atât de funeste? Pentruca să deschidă câmp de manifestare jandarmeriei, care, simțind puterea armată a statului, să-și permită a face uz de arme și a stinge viețile oamenilor năpădiți de năcazuri știindu-se bine asigurată?

Uciderea înfiorătoare a săracului român Lazar Sârbu în mijlocul drumului, face să se nască în chip natural aceste întrebări, pentrucă s'a dat anză la cele mai nebune acte de-ale „factorului” cu putere nelimitată asupra cetățenilor, ale „factorului” celui mai paznic al țării noastre

Deși oficiile administrative erau în clar cu „stările pașnice” ale ținuturilor cot. Căraș-severin, unde cădea și comuna Ogradena totuși n'au pregetat să tacă și să supoarte dictatura armatei, care dacă nu era, după cum prevedea și foaia germană nu s'ar fi întâmplat omorul comis de acel îndrăsneț și neobosit păzitor al constituționalismului ungar. Nesăbuitul jandarm ca și ceilalți toți tovarăși din Ogradena întocmai ca și din alte părți, prin inconștiența și mentalitatea condamabilă, cu toată dresura ce i se aplică prin o disciplină aspră, — calcă cele mai sfinte și mai primitive legi ale statului nostru constituțional.

Deplângem moartea iubitelui nostru frate de sânge și lege Lazar Sârbu și cu grozava lui moarte deodată ne trec pe dinaintea ochilor din nou în linii și mai groase tablourile triste și împrejurările negre în cari ne ducem viața de neam năcăjit și nedreptățit.

Inchizând pleoapele de veci prin lovitura de baionetă Lazar Sârbu lasă celor din viață fiorosul gând al vieții trudnice și posomorâte a neamului nostru.

Dormi în pace suflet năcăjit, noi îți vom păstra memoria ta mânjită de sânge...

Situația internațională.

Diferendul româno-bulgar.

Neînțelegeri în chestia diferendului româno-bulgar.

Viena, 25 Februarie. — Relativ la chestia mediațiunii între România și Bulgaria se comunică următoarele amănunte: Când s'a constatat că diferendul româno-bulgar se agravează, una dintre marile puteri a propus instituirea unui tribunal de arbitraj, compus din reprezentanții a două puteri, anume ai Rusiei și Italiei, tribunal în care una dintre celelalte puteri ar fi avut rolul de arbitru. Rusia ar fi urmat să reprezinte punctul de vedere bulgar, pe când Italia ar fi reprezentat interesele României. Anglia, care e mai puțin interesată în acest conflict, ar fi avut rolul de arbitru. Această propunere însă n'a fost acceptată. În special România și puterile triplei alianțe s'au opus acestei soluțiuni. Se știe că după respingerea acestei propuneri, ministrul englez de externe a propus mediațiunea.

Până acum încă nu s'a stabilit în ce mod se va face mediațiunea. La început se credea că diferendul româno-bulgar va fi supus conferinței ambasadorilor din Londra, însă cum această sarcină nouă ar fi împiedecat rezolvarea chestiunilor balcanice, e posibil că se va renunța la acest proiect. Probabil că marile puteri vor însărcina pe reprezentanții lor din București sau Sofia ca să găsească o soluție în această chestiune.

România a declarat în diferite rânduri că nu acceptă decât o soluție, prin care i se cedează Silistra.

Plecarea dlui Ghica la București.

Sofia, 25 Februarie. — O informațiune a cercurilor diplomatice spune că ministrul României la Sofia va merge mâine la București spre a face un raport oral.

Fantezii bulgărești.

Sofia, 25 Februarie. — Guvernul bulgar a primit o telegramă cifrată dela un om încrezut al său din Constanța, în care i se aduce la cunoștință că 100 ofițeri germani și români au plecat la Constantinopol. Aici se crede, că acești ofițeri vor merge la trupele turcești de pe teatrul războiului.

Condițiunile României.

Viena, 25 Februarie. — O telegramă din București desmintește știrea, că România se va supune necondiționat hotărârii marilor puteri. Adevărul e că numai Bulgaria a primit fără condițiuni arbitrajul hotărâtor al puterilor. În răspunsul dat marilor puteri România s'a provocat la articolul 6 al convenției internaționale dela Haga, în care se spune: „Bunele ofiții și mediațiunea, fie în urma recursului părților în conflict, fie în urma inițiativei puterilor străine conflictului; au în mod exclusiv numai caracterul unui stat și niciodată putere obligatorie”.

Așa dară România va aștepta hotărârea puterilor, dar și-a rezervat dreptul că și după această hotărâre să poată decide liberă și singură să stabilească dacă primește ori nu concesiunile făcute din partea Bulgariei.

Cât va dura antagonismul dintre Austro-Ungaria și Rusia.

Viena, 25 Februarie. — „Reichspost” publică un articol senzațional, cu privire la situația creată în urma tratatelor în chestia albaneză și spune că chiar dacă chestia albaneză se va tranșa definitiv, antagonismul dintre Austria și Rusia nu va înceta nici atunci. Ortodoxismul rus

de a acoperi hegemonia în Balcani și de a stănjini pe cât se poate, interesele Austro-Ungariei. Deci nu este vorba de chestiuni locale ci de principii înalte.

În Austro-Ungaria nu se găsește în momentul de față nici un bărbat de stat care ar dori războiul cu Rusia, dar Austro-Ungaria nu vrea să încheie o pace înjositoare.

O înțelegere între Italia și Turcia.

Constantinopol, 25 Febr. — Ambasadorul italian Aldobrandi Marescotti a sosit aci în misiune extraordinară. Se zice că aduce instrucțiuni cu privire la tratativele între Poartă și guvernul italian cu privire la insulele din Arhipelag.

Anglia intervine pentru reluarea tratatelor de pace.

Sofia, 25 Februarie. — Se afirmă în cercurile inițiate că guvernul englez a cerut guvernului bulgar să arate condițiunile în cari negocierile de pace ar putea fi reluate.

Mișcarea flotel engleze.

Constantinopol, 25 Februarie. — „Alemdar” află că flota engleză de 20 unități ar evolua înspre coasta sudică a Siriei. Un vas francez a sosit la Beirut. Un altul ar încrușișă între Beirut și Port-Said.

Înțelegerea ruso-austriacă.

Viena, 25 Februarie. — Știrile despre o înțelegere ruso-austriacă sunt premature încă, dar în cercurile diplomatice de aici se nădăjduiește că în ședința de Joi a reuniunii ambasadorilor dela Londra, se va ajunge la o adevărată înțelegere în chestia delimitării Albaniei.

Deodată cu această înțelegere, dacă se va realiza, va dispărea motivul principal al crizei europene și primejdia conflictului internațional ce amenință pacea Europei. Imediat apoi ambele state vor începe demobilizarea armatelor lor. În numărul său de azi „Reichspost” anunță deja, că în curând o mare parte a rezerviștilor dela trupele din Galizia vor fi concediați.

Consiliu de mareașali în Schönbrunn.

Viena, 25 Februarie. — Azi la orele 10 a. m. a avut loc aici un consiliu de mareașali sub președinția M. Sale a monarhului, la care au participat: moștenitorul de tron Francisc Ferdinand, Kroatin, ministrul de război, Conrad, șeful statului major, arhiducele Frederic, inspectorul armatei austriace și Klobucșar, inspectorul honvezimei, precum și inspectorii de armată Potiorek, Brudermann, Frank și Schodler. Miniștrii apărării țării n'au luat parte la acest consiliu, deoarece s'au discutat numai chestii personale ale corpului generalilor.

INFORMAȚIUNI

Azi 25 Februarie 1918.

Sedințe politice și literare la Paris. (Relație specială dela coresp. nostru, Paris, 20 Februarie). Aseară a avut loc, în salonul cel mare dela „Hotel Cluny Square” ultima sedință a cercului de tineri români din Paris: „Cenaclul politic și literar”. Sedințele vor fi reluate la toamnă când se vor întocmi statutele speciale ale cercului și se va pune bazele unei organizațiuni politice care se planuiește și care are ca scop principal o mai vie activitate pe terenul luptei pentru marele ideal național.

Sedința s'a început printr'o interesantă conferință a dlui Mircea Russu-Sirianu despre „Aspirațiunile românești și datoria generațiunilor mai tinere”. Conferința începe prin a spune că națiunea română ca ori ce neam tânăr care aspiră la o viață luminoasă în concertul națiunilor, își are idealul ei mare pe care toți îl cunoaștem. Dacă popoare mai mici, mai slabe și mai înculte au izbutit, grație împrejurărilor și a vitejiei lor, să-și întregască domeniul național, de ce am rămâne noi Români îndărătul altora?... D. Russu-Sirianu spune că nu înțelege prin aceasta să ne batem cu capul de pereți luptând contra unor împrejurări și mai ales contra unei situațiuni geografice nefavorabile, dar înțelege să pândim ocaziunea favorabilă, să știm să exploatăm împrejurările în interesul idealului național. Deviza mare e

generațiilor viitoare trebuie să fie: Prin noi înșine. Ar fi timpul suprem să se înceteze odată cu politica de inactivitate și de lășitate care nu poate să ducă decât la un faliment general, la un dezastru național.

Trecând la o altă ordine de idei conferințiarul arată care ar trebui să fie *rolul tinerimei*, mai ales al elementelor culte care își fac studiile la înaltele școli din străinătate și în special în capitala intelectuală a lumii: în Paris. Tinerimea trebuie să ducă înainte *ideea*, trebuie să o cultive, să discute posibilitatea ce s-ar putea ivi pentru realizarea ei. Tot tinerimea trebuie să se organizeze în vederea luptelor din viitor, trebuie să se cunoască ea între ea ca să aibă încredere în membrii ei atunci când vor fi roluri de împărțit și responsabilități de asumat. Numai fiind conștientă de chemarea ei importantă tinerimea își va putea face cea mai sfântă datorie: datoria către națiune.

Conferințiarul a fost aplaudat în mod călduros și felicitat de întreaga societate care i-a oferit un frumos buchet de flori.

Apoi d. Alex. Em. Lăzărescu a făcut o amănunțită dare de seamă asupra activității cercului, arătând în rezumat activitatea principalilor săi membri. Dsa a ținut în deosebi să mulțumească dlor Mircea Russu Șirianu, Em. Stoenscu, Dr. Em. Boteanu și frații Pădeanu pentru activitatea depusă cu atâtea ocazii. D. Lăzărescu face apoi o schiță-program a viitoarei activități a cercului.

Dr. O. Tatrall, profesor, doctor în litere dela Sorbona, ține apoi o interesantă disertațiune asupra monumentului dela Adam-Klissi, studiat de regretatul Grigore Tocilescu. D. Em. Stoenscu ia apoi cuvântul spre a mulțumi din partea comitetului de conducere a cenacului (compus din dñii: Mircea Russu Șirianu, Alex. Em. Lăzărescu și Em. Stoenscu) tuturor membrilor cari au cercetat ședințele precum și persoanelor din elita pariziană cari au binevoit să onoreze ședințele cu prezența lor.

Sedinta s'a terminat prin partea literară susținută de dñii: Horia Furtună, Alfred Mosoiu și Em. Lăzărescu.

Iată numele principalilor membri cari au cercetat cenacul: Dr. Em. Boteanu, cand. profesor universitar, Dr. O. Tatrall, doctor în litere dela facult. din Paris, Mircea Russu Șirianu, Alex. Em. Lăzărescu, Em. Stoenscu, Radu Pădeanu, Gabriel Pădeanu, Ștefan Stănescu, adv., Dr. I. Condurachi, Const. Motas, Alex. Stamatin, adv., D. Negel, Alfred Mosoiu, Ionel Lugojanu, Sp. Zissu, Mihail Vulpescu, Horia Furtună, A. Măndreanu, M. Rădulescu, etc.

Observator.

Ajutați școala confesională din Cusiș. Rog respectuos pe toți binevoitorii școlii noastre confesionale și îndeosebi ororatele direcțiuni ale institutelor noastre finaciare, cari acum e anul au primit apelul nostru, să binevoiască a ne aviza despre soarta cererii noastre, respective a ne împărții de un mic ajutor din cuota de binefacere, ce li stă la îndemână, ca să putem începe zidirea școlii confesionale, care conform rezoluțiunii înaltului ministru de culte și instrucțiune publică cu datul 22 Ianuarie 1913 Nr. 164868/1912, trebuie să o isprăvim pe finea lui Iulie a. c.

Fără ajutor estern parohia nu e în stare a-și clădi școala confesională. Pentru comitetul parohial gr. or. rom. din Cusiș (Köszvényes A. Fibor), Vasile Nicoruția, paroh-președinte.

Prințul Nicolae al României la Nizza. Din Nizza se telegrafiază: Tânărul prinț Nicolae al României, însoțit de preceptorul său, a sosit la Nizza să petreacă mai multe săptămâni în castelul Fabron, lângă bunica sa, ducesa de Saxa-Coburg-Gotha.

Cururie. D. Siviu Selmerein învățător în Sibot își anunță cununia sa cu dsoara Anica Vieră, pe 2 Martie st. n. în biserica gr. or. din Sibot.

Mulțumită publică. Reuniunea învățătorilor banățeni cu sediul în Timișoara exprimă cea mai profundă mulțumită Ilustrățiilor lor Antoniu și Petru de Moesonyi, precum și direcțiunii „Victoria” pentru donațiunea de câte 100 coroane pentru „Fundațiunea de ajutorare a fiilor de învățători.” — Caransebeș. 9/22 Febr. 1913. Iuliu Vuia președinte.

Moartea împărătesei Chinei. Agenția Reuter află din Peking că împărătesa mamă a Chinei a murit după o scurtă boală.

Grav conflict între două ducate germane. Intre ducatele Mecklenburg-Schwerin și Mecklenburg-Strelitz, între cari există o uniune încă din anul 1523, s'a iscat un

grav conflict datorit faptului că marele duce de Mecklenburg-Schwerin refuză introducerea constituției moderne. Ducele și guvernul din Mecklenburg-Strelitz au hotărât să denunțe uniunea și să introducă o constituție independentă în ducat.

Turburările din Mexic. Când fostul președinte *Madero* și fostul vicepreședinte *Juarez* au fost transferați astăzi la închisoare s'a făcut o încercare spre a-i libera. *Madero* și *Juarez* au fost uciși cu focuri. Doi agresori au fost de asemenea omorâți. Președintele Huerta a confirmat această știre.

Mulțumită publică. Dl avocat Dr. Aurel Novac a datuit pe seama elevilor din clasele IV—VI ai școlilor confes. din Pecica-română 95 numere din „Biblioteca Șaguna” redactată de dl Dr. Ioan Lupăș. În numele elevilor primească marinișosul donator sincere mulțumite. Pecica-rom., 21 Februarie. Ioan Popescu, paroh rom. ort.

Ciocnirea acceleratului de Predeal. Sâmbătă dimineața trenul accelerat de Predeal s'a ciocnit în gara Solnoc cu un tren de marfă. Cinci vagoane ale trenului de marfă au fost sfărâmate, iar șase călători, un conductor și factorul trenului accelerat au fost ușor răniți. Trenul și-a continuat drumul cu întârziere de două ore. S'a deschis o anchetă pentru stabilirea responsabilității. Intre răniți nu e nici un român.

O senzațională afacere de trădare în Rusia. De ceva timp obiectul conversației zilnice îl constituie în Zurich o senzațională afacere financiară. De o jumătate de an răsună în Zurich baronul rus *Tilinsky*, care afirmă a fi în posesiunea unei obligații de datorie a guvernului japonez în sumă de 188 milioane yeni. Această datorie ar fi provenit din faptul că *trei ofițeri superiori ruși ar fi vândut în anul 1904 guvernului japonez, planurile fortărețelor rusești de lângă oceanul Pacific, printre cari planul portului Arthur și alte indicațiuni importante.* În schimbul acestora, Japonia a semnat trei polițe de câte 46 milioane de yeni, plătibile la Tokio la 2 Martie 1915. Se pusese numai condițiunea ca polițele să nu fie lombardate și depuse undeva. Cei 3 ofițeri au obligațiunea ca, până la plata datoriei să continue pe cât posibil a servi Japonia. În cazul când Japonia ar fi încercată într'un nou războiu înainte de 1915, statul japonez are obligațiunea să achite datoria numai în cazul unei victorii. Afacerea mai cade dela sine și în cazul când ar pătrunde în public oarecare amănunte asupra ei.

Baronul *Tilinsky* a încercat să obție bani în comptul acestei afaceri dela o bancă din Zurich și a fost în continuă comunicare cu multe bănci din Londra și Dresda. „Dresdner Bank” era gata să încheie o afacere, dar ceru să vază actele originale. Baronul *Tilinsky* refuză însă aceasta. Pe piața din Zurich el reuși să-și procure însă 100.000 franci. Ambasada japoneză din Viena, aflând despre aceasta delegă pe consulul japonez din Zurich să cerceteze afacerea. Consulul a declarat că el nu știe dacă afacerea e adevărată sau nu. Ambasada rusă din Berlin află de asemenea despre aceasta și atașatul militar, colonelul *Kurika*, a început imediat o anchetă. Baronul *Tilinsky* afirmă că a comis trădarea către Japonia în 1904 numai pentru a sprijini revoluția rusească.

Rezultatul acestei afaceri — este așteptat cu mare încordare.

O crimă îngrozitoare la Petersburg. Un firos asasinat preocupă toată lumea din Petersburg:

Dalmatov un funcționar de 26 de ani dela ministerul de externe, și baronul *Geismar*, în vârstă de 21 de ani, făceau de mai mult timp curte nevastei inginerului *Thieme*, care trecea drept o femeie foarte bogată. Amândoi curtezanii au încercat să-i stoarcă bani, dar nereușind au hotărât să o asasinizeze. Astfel încercând din nou să-i smulgă bani și fiind refuzați, s'au repezit la ea și în vreme ce *Geismar* o strângea de gât *Dalmatov* i-a crăpat capul cu un topor ce-l avea ascuns sub haină. Omorându-o i-au luat un inel și un portmoneu cu 200 ruble și au plecat apoi la moșia bătrânului baron *Geismar*. Fiind arestați au recunoscut crima.

Telegraful barometru. Toți au remarcat sgomotul ce-l fac firele telegrafice. Acest sgomot se atribuie de obicei vântului care suflă printre firele de sârmă și le face să răsună ca o harfă eoliană. D. Fiedl, profesor la universitatea din Ottawa declară că asta e inexact într'u cât mormurul firelor de telegraf se aud și în zilele liniștite de vară când nici o frunză nu se clatină, când calmul cel mai perfect domnește în atmosferă. S'a mai zis că sgomotul firelor de telegraf ar fi efectul căldurii sau frigului care dilată sau contractează firele, făcându-le să cânte grav sau ascuțit. Profesorul *Field* dă o altă explicație. El asigură că cântecul firelor de telegraf e un cântec barometric și că variațiunile sale sunt în raport cu acelea ale vremii. Acest cântec — zice *Field* — prevestește viitorul. Dacă e grav, timpul se va schimba peste două zile; dacă e ascuțit, ca o voce de sopran asta înseamnă că vremea se va schimba în mai puțin de câteva ceasuri. Dacă ar fi să credem pe savantul american, vibrațiunile firelor de telegraf sunt transmise prin stâlpi din pământ. Aceste vibrațiuni ar fi repercusiunea acelor mișcări ale suprafeței solului cari sunt înregistrate de sismographe și cari dau indicațiuni așa de precise asupra stărei apropiate a atmosferei.

Spioni turci printre armatele grecești dela Ialina. Printre mulți alți voluntari greci din Alexandria (Egipt) era și un albanez-turc care cunoscând în perfecție limba greacă și fiind și sofer a fost angajat pentru ducerea corespondenței printre trupele grecești. El își făcuse planul dela început ca să vină în ajutorul fraților săi ce se băteau eroic după zidurile Ialinei. A pândit momentul când corespondența putea fi mai importantă. În Dumineca de 6 Ianuarie când prințul moștenitor Constantin, comandantul general al armatelor grecești hotărâse asaltul general al fortului Bizani și în vederea aceasta, expediția celorlalți comandanți ordinele și planurile atacului care trebuia să aibă loc la 9 Ianuarie, soferul turc cum puse mâna pe geamantanul cu corespondența a fugit fără ca cineva să-i bănuiască intenția. În ziua aceea el mai avea un tovarăș tot turc — altădată corsul în Europa — care pentru acelaș scop se înrolase. Automobilul a trecut pe la primele posturi de gardă fără piedecă, ca în toate zilele. Asemeni și pe la celelalte, când ultimul post văzând că automobilul își mărește colosal viteza și își schimbă direcțiunea dădu alarmă și trase focuri asupra lui. Toate posturile s'au pus pe lucru impropunând cu gloanțe în patrioții turci. Automobilul care zbura n'a fost decât ușor atins și sări în mijlocul Turcilor predând hârțile lui Vehib bey comandantului forturilor turcești. Diadoul Constantin a grăbit asaltul în loc de 9 Ianuarie la 7 Ianuarie, procedând la mici schimbări în concentrarea forțelor. Turcii cunoscând exact distanța armatelor inamice în acea zi, Grecii au suferit un adevărat dezastru. Ghiuțele cădeau în mijlocul trupelor și pe linia mitralierelor măturând totul. A fost 1500 de soldați morți și răniți iar un general grav rănit din partea Grecilor.

Un fort „Chabrol” în București. „Seara” din București scrie: Unul dintre cei mai scandalagii și mai periculoși apași ai Bucureștiului, a făcut o ispravă, care aduce foarte mult cu celebra afacere „Chabrol” petrecută în Franța. Apașul nostru un anume Niță Dumitrescu zis Căușiu, zis Butoi, scandalagiu de fortă, a dat de lucru poliției noastre, în nenumărate rânduri, isprava lui mai nouă însă a întrecut pe toate și va rămâne de sigur caracteristică pentru îndrăzneala ei. Niță Dumitrescu, apărut într'o dimineață, pe șoseaua Vitanului, înarmat cu o pușcă și cu un revolver încărcate. El ocupă un colț din stradă, la o răspântie, și fiecare trecător care se ivea era luat la țintă. Se înțelege că atitudinea aceasta a banditului a vârit groază în toți trecătorii, cari pentru a scăpa de împușcături și de pericol fugeau de rupeau pământul și strigau cât îi ținea gura. În curînd, cartierul întreg se afla în picioare. Strigătele de frică ale acelor cari trecuseră prin primejdie și detunăturile repetate, ale armelor apașului, au adunat o lume imensă care se oprise la o distanță prudentă de locul unde apașul, imperturbabil, își continua sportul. Din toată acea mulțime nimeni nu îndrăzne să înainteze în direcțiunea apașului și să-l gonească sau să-l dezarmeze.

După o...
pe un serg...
publice, la...
lumea adu...
individ, cu...
insă sergen...
apașul Niță...
asupra lui...
la urechile...
a-l atinge...
dărât, ci so...
dul lui, pe...
focuri. Apa...
gentului cu...
drept efect...
nei publice.

Sergent...
circ. 25, un...
săi. Subcor...
restarea ap...
genți și po...
subcomisar...
zei, apașul...
rul atunci...
urmat ord...
arma. Detu...
fiind și r...
cele din ur...
măritorilor...
unde după...
reastră. Co...
transformă...
au înconju...
el. În cele...
inversunat...
fiuntile” a...
împreună c...
usa și au...
nețel apas...
Legat, a...
anchetare.

x Pregăt...
100—200 p...
tract de ru...
de licherr...
foarte fin...
stielă se ac...
In sehm...
trimt franc...
licher sau r...
Magazin...
Cetate (Ter...
fenelei hote...
(A 444)

Incheie

Zilele...
de rezultat...
pra primul...
noi, la Rom...
ste tot bil...
din cauza...
ușor de p...
cotim de p...
primite di...
asupra afa...
anului trec...
apreciere.

Banca...
tatea la 1...
rezultatul...
acesta a c...
mentare (i...
dintăi a e...
gurat de C...
competințe...
după detra...
1912 au ră...
asigurat d...
petințe de...
de viață, l...
oferte asu...
2,885.800...
cursul anu...
tea polițe

După oarecare trecere de timp, cineva a chemat pe un sergent de stradă. Omul ordinii și siguranței publice, la început arăta mai mult curaj ca toată lumea adunată acolo, și luă drumul spre curiosul individ, cu gândul fără îndoială de a-l aresta. Abia însă sergentul ieși din grup și înaintă câțiva metri, apașul Niță Dumitrescu, îl luă la ochi și descărcă asupra lui primul foc de pușcă. Alicele șuerară, pe la urechile sergentului Florescu Marin fără însă a-l atinge, din fericire. Sergentul nu se dădu îndărăt, ci scoțând revolverul ochi și dânsul, la rîndul lui, pe apaș, — descărcând asupra-i vre-o două focuri. Apașul însă nu se intimidă și răspunse sergentului cu alte gloante de revolver, cari au avut drept efect să intimideze pe reprezentantul ordinii publice.

Sergentul se retrase repede și s'a dus direct la circ. 25, unde a comunicat întâmplarea superiorilor săi. Subcomisarul Boruzescu, a fost însărcinat cu arestarea apașului. Dsa luă cu dânsul încă patru sergenți și porni spre locul unde apașul se afla. Când subcomisarul și sergenții au apărut în colțul străzii, apașul începu din nou să-i împuste. Subcomisarul atunci i-a adresat somațiunile legale, căror a urmat ordinul dat sergenților, de a răspunde cu arma. Detunăturile se succedau cu repeziune înfiord și mai mult, pe locatarii din acea stradă. În cele din urmă, apașul ne mai putând ține piept următorilor săi, s'a refugiat în casa sa, din apropiere, unde după ce a încuiat intrarea, s'a așezat la o fereastră, continuând a trage „contra inamicului”, transformându-și astfel locuința în fort. Sergenții au înconjurat casa banditului, luptându-se mereu cu el. În cele din urmă, și anume după o oră de o luptă inversunată apașul terminându-și se vede „munițiunile” a încetat focurile de armă. Subcomisarul împreună cu sergenții săi dând asalt casei, au forțat ușa și au pătruns în interior, arestând pe îndrăznețul apaș, care se afla rănit.

Legat, el a fost condus la circ. respective spre anchetare.

x Pregătirea romului și a licherurilor în mod casnic
100—200 procente economie, 20 fileri. 1 dosă de extract de rum concentrat de Jamaica, sau orice extracte de licheruri, prin care se poate pregăti 1 litru rum foarte fin, ori 2 litri de licher foarte fin. La fiecare sticlă se acade și modul de pregătire.

În sechestrul unei sume de 30 fil., în mănoii postale trimis franco o dosă de mostră din ori care extract de licher sau rum.

Magazin principal: **Parfumerie „Hygiene” Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros)** vis-à-vis de intrarea cafenelei hotelului „Coroana”.
(A 444)

ECONOMIE.

Incheierile „Băncii generale de asigurare.”

Zilele aceste s'a publicat bilanțul și conturile de rezultat ale „Băncii generale de asigurare” asupra primului ei an de gestiune. Cum acesta este la noi, la Români, primul bilanț de acest fel și cum peste tot bilanțele întreprinderilor de asigurare — din cauza tehnicii lor speciale — nu sunt așa de ușor de pătruns ca bilanțele băncilor de credit socotim de potrivit să dăm — pe baza informațiilor primite din loc competent — câteva informațiuni asupra afacerilor băncii de asigurare în decursul anului trecut precum și lămuririle de lipsă pentru aprecierea încheierilor, ce publicăm.

Banca noastră de asigurare și-a început activitatea la 1 Ianuarie 1912 și astfel încheierile ei sunt rezultatul unei activități de un an întreg. În anul acesta a cultivat în cont propriu atât asigurări elementare (incendiu) cât și de viață. În ramura celor dintâi a emis 6413 polițe asupra unui capital asigurat de Cor. 20,107.547.—, încasând ca premii și competențe suma de Cor. 88.475.34. Din acestea — după detragerea stornărilor — la 31 Decembrie 1912 au rămas în vigoare 6033 polițe, cu un capital asigurat de Cor. 18.465.500.—, și cu premii și competențe de Cor. 80.986.27. În ramura asigurărilor de viață, banca noastră de asigurare a primit 622 oferte asupra unui capital de asigurare de Cor. 2.885.800.—. Din acestea s'au rezolvit definitiv în cursul anului trecut 464 oferte, emitându-se tot atâtea polițe asupra unui capital de Cor. 2,189.600.—.

Subtrăgându-se stornările făcute, la 31 Dec. 1912 au rămas în vigoare 422 polițe. Capitalul asigurat al acestor polițe este de Cor. 2.004.100.—, iar premiul anual de Cor. 89.633.83. S'a respins 62 de oferte despre un capital de Cor. 240.000.—, și au rămas în suspens, pentru a fi rezolvite în cursul anului curent, 96 de oferte cu un capital de Cor. 457.200.—.

Dacă comparăm aceste rezultate de afaceri cu rezultatele altor societăți de asigurare începătoare și cu combinațiunile, ce s'au făcut când s'a studiat chestiunea înființării bănci noastre de asigurare și dacă mai luăm în considerare și împrejurarea, că anul trecut a fost sub raport economic și financiar un an anormal, așa credem că rezultatele obținute de banca de asigurare pot fi considerate ca destul de mulțumitoare. Și cu drept cuvânt. Aceea ce s'a sperat ca rezultat al anului prim la studiarea chestiunii, nu numai s'a ajuns, dar s'a și întrecut. Afară de aceea, dacă ne vom compara rezultatele ajunse cu rezultatele ce le-a avut de ex. în primul an de activitate societatea de asigurare a agricultorilor unguri, societate sprijinită de toată nobilimea și clerul catolic al țării și care există deja de 12 ani, vom vedea că în ramura asigurărilor de viață producțiunea noastră — într'un an rău economic — a fost cu o jumătate de milion mai mare ca a numitei societăți, iar în ramura asigurărilor elementare (incendiu) am emis — cu toate că la societatea amintită primul an de afaceri a fost de aproape 18 luni — același număr de polițe. Și deși capitalul asigurat contra incendiului și suma premiilor la noi sunt mai reduse, totuși numărul egal de clienți e o dovadă că după împrejurările noastre, cu un popor cu averi mici și mărunte, banca noastră a fost tot atât de căutată ca societatea agricultorilor unguri cu grozii, baronii și ceilalți sprijinitori ai ei, neasemanat mai bogată decât noi.

Dar, dacă în ce privește producțiunea de afaceri, Banca noastră de asigurare a ajuns aceea ce a sperat să obțină în primul ei an de gestiune și dacă sub acest raport n'a rămas nici în urma altor societăți, cari au avut parte să-și treacă greutățile anului întâi prin împrejurări mai favorabile, așa credem că și profitul realizat de noua noastră întreprindere trebuie să fie satisfăcător. Ori aceasta cu atât mai mult cu cât — cum vom arăta mai jos — nu profitul cu ori ce preț a fost considerațiunea principală la stabilirea bilanțului, ci asigurarea viitorului întreprinderii, consolidarea ei prin formarea de rezerve și delăturarea din capul locului a ori cărei poziții ce ar putea fi îngreunătoare pentru viitor.

La societățile de asigurare anii primi sunt cei mai grei. Cheltuielile mari de afaceri — cu deosebire la asigurările de viață — le pricinuesc mari inconveniente, mai cu seamă că legea le obligă ca din premiile încasate, o parte — ce trebuie calculată foarte exact, matematic — s'ă pună ca rezervă din care să se poată satisface obligamentelor față de asigurați. A pune de-o parte rezervele și a face față și cheltuielilor de afaceri, e lucru foarte greu. Tocmai de aceea și praxa și și legea admite ca cheltuielile de afaceri să se repartizeze pe mai mulți ani. Legea noastră admite repartizarea cheltuielilor de afaceri pentru asigurările de viață până la 15 ani. Însă această repartizare e numai un expedient pentru echilibrarea rezervelor. Spesele repartizate și luate ca activ pentru societate, activ care să se amortizeze din excedentele anilor următori, rămân totuși o îngreunare, un balast pentru viitor. De aceea tendința unei societăți, care voiește să-și asigure și înlesnească viitorul trebuie să fie: să aibă și rezervele impuse, dar să-și și amortizeze an de an cât mai mult, dacă e cu puțință toate speșele de afaceri. Și trebuie să spunem că sunt rari acele societăți, cari ca începătoare să-și fi amortizat — deodată — speșele de afaceri, de acviziție cum li se zice. Aproape toate le-au repartizat pe 10—15 ani. Banca noastră de asigurare însă a ținut — chiar cu rizicul unei reduceri mai simțitoare a profitului — să le amortizeze total. A făcut astfel pentrucă e convinsă că numai în felul acesta se poate asigura mai bine viitorul întreprinderii și pentrucă își da seama, că ceea ce ar fi putut arăta azi mai mult ca profit, se va revărsa în viitor cu mult mai îmbelsugat. Condusă de astfel de vederi, banca noastră de asigurare, după ce și-a făcut la asigurările elementare, cari sunt de un rizic mai puțin statornic, o rezervă de 80 procente (Cor. 18.182.68) a încassoului în cont propriu, deși multe alte societăți, cu deosebire începătoare, se mulțumesc și cu 40—50 procente, după ce și-a făcut rezerva prescrisă pentru partea asigurărilor de viață ținute în contul său (Cor. 14.825.61), după ce a amortizat toate speșele de acviziție la asigurările

de viață (Cor. 36.648.08) și în sfârșit după ce a luat între speșe tot ce a cheltuit pentru tipărituri, table, tablite etc. și și-a rezervat și o modestă sumă pentru dările cari ca întreprindere nouă i se vor stabili numai în anul curent, a obținut un profit curat de Cor. 37.316.55.

De bună seamă că dacă banca noastră de asigurare ar fi făcut la afacerile de asigurări elementare o rezervă mai redusă, însă cu toate acestea obicinuită în praxa altor societăți și dacă o parte mai însemnată a speșelor de acviziție la viață ar fi luat-o între active, ca să se amortizeze din excedentele anilor următori — o procedură cum am arătat mai sus, chiar și prin lege admisă — ar fi rezultat un profit cu cel puțin douăzeci de mii de coroane mai urcat ca cel obținut pe baza principiilor severe de îngrijire pentru viitor. Ar fi fost însă aceasta un succes mai mult sau mai puțin efemer, departe de a mulțumi judecățile obiective și reale ale oamenilor conștii de greutățile zilelor ce le străbatem și de marea răspundere ce o avem față de viitorul noii noastre întreprinderi. Din parte-ne aprobăm principiile urmate la alcătuirea bilanțului real și solid al Băncii generale de asigurare și-i dorim pentru viitor progrese treptate și sigure. *Ape-lăm însă la oamenii noștri de bine de pe pretutindea să o sprijinească cu toată sinceritatea în lucrurile ei, căci numai sprijinindu-o avem drept să-i cerem rezultate bune.*

„Revista Economică”.

CRONICA SOCIALĂ

Corul vocal gr. or. român din comuna bis. Giula Magh. invită la concertul împreunat de petrecere de dans, ce se va aranja în Dumineca lăsatului de carne la 17 Februarie (2 Martie) 1913, în sala din grădina Göndöcs (pavilion). Comitetul aranjator, Venitul curat este destinat pentru biblioteca corului. Programul constă din numeroase bucăți muzicale ale maistrilor și piesa teatrală „Prima servitoare” de Th. Alexi.

Tinerimea română din Berliște invită la producțiunea ce o va aranja sub conducerea învățătorului **Ioan Grosșian** Duminecă la 17 Februarie (2 Martie) 1913 (Lăsatul de carne) în sala de învățământ din localitate. Venitul e destinat pentru biblioteca școlară. Comitetul parohial. Programul: 1. Muzicescu: „Pleacă Doamne...” ex. de corul școlarilor cu solo de M. Bosioc. 2. Speranță: „La cină”, anecdotă predată de Maria Măgărin cl. III. 3. Popovici: „Moara-Homa” ex. de corul școlarilor. 4. „Despre socialiști”, patrușlog de M. Drăgan. 5. „Doinea-Jelea școlăritei” ex. de corul școlarilor cu solo de M. Bosioc. 6. „Fica pocăită”, teatru în 3 acte. 7. Popovici: „Marș” ex. de corul școlarilor. Joc.

Ultima oră

Dr. Iuliu Maniu candidat de deputat la Sasca.

La încheierea ziarului ni se telegrafiază din Lugoj că conferința delegaților alegătorilor din cercul electoral **Sasca-montană** a candidat în unanimitate și cu multă însuflețire pe **d. Dr. Iuliu Maniu** avocat în Blaj ca candidat de deputat al cercului electoral Sasca-montană, cerc rămas vacant în urma morții guvernamentalului bar. Geza Duca de Kádár.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

Andrei Cădar, Gödemesterháza. Am primit 20 cor. din care 14 cor. s'a computat pe 1912 și 6 cor. pe 1913.

Iuliu Moldovan, Felsőkarácsonyfalva. Am primit 14 cor. ca abonament pe sem. I. 1913.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

MEGHIVÓ.

A kurtiesi önszegélyző egyesület m. sz. folyó évi március hó 5-én délután 2 órakor az egyesület helyiségében XXIV, rendes évi közgyűlést tartja, melyre a t. c. tagok tisztelettel meghívotnak. Tárgysorozat: 1. Két tag választása a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére. 2. Az igazgatóság évi jelentése és a felügyelő bizottság által megvizsgált 1912. évi zárszámadások előterjesztése. 3. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése a tiszta nyereség felosztása és hováfordítása iránt. 4. Az 1913 évi költségeloirányzat megállapítása. 5. Öt igazgatósági tag választása három évre. 6. Alapszabályszerű indítványok tárgyalása. Kürtös, 1913 február hó 14-én. Az igazgatóság.

Mérlegszámla 1912. december hó 31.-én. Vagyon. Késszépénz 1912 december hó 31-én 2638 kor. 68 fill.; Kötvényszámla 75675 kor. 10 fill.; Váltó tárca 6537 kor. 70 fill.; Leltár 100 kor. levonva a leírás 20 kor., marad 80 kor. Összesen 84.931 kor. 48 fill.

Telher: Törzsbetétek 33.653 kor. 79 fill.; Tartalék alap 4073 kor. 02 fill.; Takarékbetétek 11.822 kor. 85 fill.; „Victoria” takarékpénztár 33.350 kor.; Átmeneti tételek 392 kor. 35 fill.; Nyereség az 1912. évre 1839 kor. 47 fill.; Összesen 84.931 kor. 48 fill.

Kürtös, 1912 december hó 31. Weitz József s. k. könyvelő; Hajduk Szever s. k. pénztárnok. Az igazgatóság: Ispravníc Liviu s. k. igazgatósági elnök; Mladin Cornél s. k. igazgató; Popovics Elek s. k. igazgató; Szeberényi János s. k. igazgató; Zachariás Árpád s. k. igazgató. Jelen mérlegszámlát a törvény és alapszabályok értelmében megvizsgáltuk és rendben találtuk. Kürtös, 1913 február hó 8. A felügyelő bizottság: Mihai József s. k. f. b. elnök; Colceriu Zakariás s. k. f. b. tag; Hajduk Döme s. k. f. b. tag; Urs Pasku s. k. f. b. tag.

A felügyelő bizottság jelentése. Tisztelt közgyűlés! A kereskedelmi törvény és az alapszabály szerinti köteleességünkhöz hiven a szövetkezet ügyvitelét az elmúlt évben állandóan ellenőriztük. Vizsgálataink alkalmával meggyőződöttünk arról, hogy az egyesület ügyei szakértelemmel és kellő körültekintéssel vezetettek. Az igazgatóság által elének terjesztett 1912. évi mérlegét, valamint nyereség és veszteség számát a kifogástalanul vezetett könyvek alapján megvizsgáltuk, helyesnek és mindenben megfelelőnek találtuk. Ezek alapján a magunk részéről is elfogadjuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak a mérlegben kitüntetett 1839 K 47 fill. tiszta nyereség felosztása iránti javaslatát. Végre kérjük a közgyűlést, hogy a felmentvényt úgy nekünk, mint az igazgatóságnak megadni sziveskedjék. Kürtös, 1913 február hó 8. A felügyelő bizottság: Mihai József s. k. f. b. elnök; Colceriu Zakariás s. k. f. b. tag; Hajduk Döme s. k. f. b. tag; Urs Pasku s. k. f. b. tag.

Un econom, care se pricepe la grădinărit, pomărit, precum și la stupărit, capătă aplicare la Dr. Demetriu Ciuta, avocat în Bistrița (Beszterce), cu care reflectanții să se pună în legătură directă. Ci 901

Societatea acționară „Hebe” din Oláhszentgyörgy (Sângeorziul-român), comitatul Bistrița-Năsăud, caută

un CONDUCĂTOR

pentru manipularea, valorizarea și lățirea apei minerale: „HEBE”. Competentul trebuie să posadă cunoștință specifică în acea privință și totodată trebuie să aibă experiență practică referitor la regularea întocmirilor de scaldă.

Reflectanții să binevoiască a se adresa la domnul Dr. Demetriu Ciuta, avocat în Bistrița (Beszterce), prezidentul societății acționare „Hebe”. He 900

Pomul de Crăciun în Bistrița.

Urmându-se frumoasa datină din anii trecuți, s'a dat și în anul acesta un frumos pom de Crăciun sub patronajul și cu concursul doamnelor române din Bistrița. S'a ținut o frumoasă serbare școlară cu concursul dlui protopop G. Stanciu și a învățătorilor Th. Bogdan și G. Bochiș, după care s'a împărțit la 39 băieți și fetițe dela școala elementară română haine și alte daruri în preț de 201 cor. 58 fileri, s'au dăruit 61 cor. vâduvelor sărace, iar 10 cor. s'au trimis la fondul ziarștilor. Restul de 69 cor. 6 fil. s'au alăturat la fondul reuniunii femeilor române din Bistrița. S'au colectat așadar 341 co-

roane 64 fileri dela intelectualii și poporul din Bistrița.

Pentru colectarea acestei frumoase sume au ostenit doamnele E. Tofan și E. Chiiffa și dsoarele E. Scridon și A. Tripon, iar din popor: Ana Vichi, Florica Zăgrean, Florica Prislopan, N. Solovestru, Maria Vermeșan, Maria Sângeorzan, Maria Butuc și Rafila Varo.

Au binevoit a contribui: biserica gr. cat. cu 46 cor., instituttele noastre „Bistrițana” și „Corona” cu câte 20 cor., apoi dnii Samuil Poruțiu, dr. G. Tripon, dr. Iulian Pop, Ilarion Pahone cu câte 10 cor.; dnii și dnele: dr. D. Loginu, dr. V. Pahone, dr. D. Ciuta, dr. Al. Pop, G. Stanciu, dr. G. Linul, dr. V. Onișor, Estira Vertic, dr. L. Scridon cu câte 5 cor.; V. Poruțiu, I. Șerban, I. Corbu, D. Budușan, dr. V. Manu cu câte 4 cor.; Alexa Candale, dr. G. Pavel, Elena Tofan, cu câte 3 cor.; Val. Manu, Th. Bogdan, G. Bochiș, I. Sasu, Ecater. Roșu, dr. Al. German, E. A. Chiiffa, dr. I. Lazar, D. Baican, Iulia Szilasi, dr. D. Pop, Silvia Sava, dr. An. Pop, dr. T. Moldovan, dr. V. Moldovan, cu câte 2 cor.; L. Belteag, Șt. Poruțiu, G. Curtean, I. Scurtu, I. Petrinjel, V. Borda, I. Poadoabă, dr. P. Poruțiu, Popoviciu, N. Opreșiu, Bușiția, D. Reberean, I. Constantin, I. Avram, I. Popu, O. Paoletto, H. T. Dan, I. Roman, Fl. Mihut, Fekete, I. Toma, I. Zăgrean, Șt. Ocean, I. Someșan, M. Sângeorzan, I. Arciudean Fir. Bilegan, Șt. Vermeșan, V. Sângeorzan, I. Lichi, T. Pop, Șt. Filimon, I. Moldovan, M. Ungur, I. Horhondari, I. Dumbrava, L. Abraham, Mitru Russ, D. Popp, cu câte 1 cor. și alții cu sume mai mici.

Stimatoel doamne cari au binevoit a osteni pentru pomul de Crăciun, în deosebi doamnei Valeria Manu, stimatoel colectante și tuturor marimimoșilor contribuitoari li-se exprimă prin această cale mulțumită.

Bistrița, Februarie 1913.

Dr. Leon Scridon

casar.

(Si 913)

INȘTIINTARE.

Pe temeul art. 71 din legea contabilităței publice, se face cunoscut următoarele:

Ministerul de rășoiu Regal Român având nevoie de 162 (una sută șasezeci și doi) cai pentru schimbașii cavaleriei, a hotărit aprovizionarea lor prin bună învoială, în următoarele condițiuni:

a) Să corespundă strict condițiunilor prevăzute prin caietul de sarcine publicat prin Monitorul oficial nr. 248 din 8 Februarie 1913.

b) Prețul fiecărui cal predat la frontaria țării (Vârciorova, Predeal sau Ungheni), s'a fixat la suma de lei 620 (șase sute douăzeci) socotit în moneda română.

c) Ofertele se primesc numai închise și în conformitatea articolelor 2, 3, 4 și 5 din caietul de sarcine, însoțite de garanția hotărită prin articolul 6 din acelaș caiet și cel mai târziu până în ziua de 18 Februarie a. c. ora 10 a. m., la Direcția cavaleriei, Strada Câmpineanu nr. 55, spre a se supune hotărârii domnului ministru.

Supraoferte nu se primesc, fiind interzise prin art. 78 din legea asupra contabilității publice.

p. ministru general (ss) G. C. Vălleanu

directorul cavaleriei colonel (ss) C. S. Baranga

Nr. 6978

9 Februarie 1913.

Pentru conformitate:

șeful biurolui M. Constantinescu.

1 CUTIE

(Pi 301-100)

cu 200 hârtii de scrisori, de pânză, și plicuri cu căptușeală de hârtie satinată

3 COROAONE

De vânzare la librăria și papetăria

PICHLER SANDOR

ARAD, plata Szabadság, nr. 1.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboseală dar Administrației noastre fi poate fi de mare folos. Administrația noastră roagă pe toți ceice târguiesc și comandă din articolele anunțate în foaia noastră, — să amintească că firma a cetit-o în ziarul acesta.

AVIZ.

Nou medic român în Buziaș. D-nul Dr. DIMITRIE BORCA face cunoscut, că s'a așezat în Buziaș ca medic la „Krankenkassa” și și-a început praxa medicală, ca peratoeur și specialist în morburile f. meești, — asupra cărei împrejurări atragem atențiunea Romnilor din partea locului. (Bo 760)

ANUNȚ.

Se caută un vier cu școală pentru una vie 10 Hectare pentru România județul Prahovia. Vierul de preferat familist să adreseze ofertele la adm. ziarului. Di 729

Caut un candidat de avocat

cu praxă deplină sau începător.

Zilah, 1913 Februarie 10.

Dr. Ioan Suciu,

advocat Zilah (Șzilagy m.)

(Su 874)

Gustați

Ba 116-280

Berea SLEPING-car din fabrica „Bragadiru”.

IN ATENȚIA POMICULTORILOR!

Ofer altoi de pruni bosnieci ca „Balkanska Caric” (Regina balcanului) și „Kraljica Bosne” (Regina Bosniei). — Altoii de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fabricarea țuicei și a sligovițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Herțegovina ținută la Sarajevo iarăș cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez **Sava T Kojdie**, mare proprietar în Breaka, Bosnia. (K 849)

Cel mai modern atelier de specialități de corsete din sudul Ungariei. Aduc la cunoștința on. dame, că execut cele mai elegante legătoare de casă pentru pânțe și corsete mari (Prinées), la cari întrebuițez numai oase vertebale de pește.

Prețuri moderate!

văd. Teodor Faur

Timișoara — Iosefin, strada Török nr. 1.

Atelier de model. Deva, Petrojeni, Vârșet, Panciova, Băcherecul-mare, Modos, Borsșasz Törökbece.

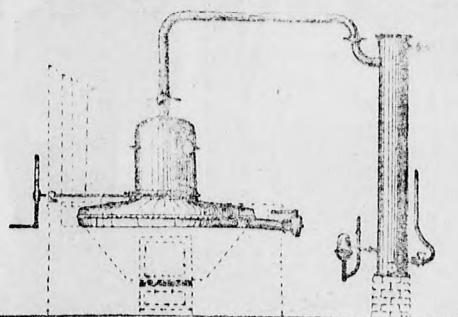
(Te 648—)

CORSETT CHIC

Arányi Adolf, fabrică de obiecte de aramă

Ujpest Lőrincz-u. 7. (în casa proprie.)

Fabrică și lîferează, în cea mai excelentă execuție: CAZANE de fier

rachie, precum și garnituri complete pentru fabrici chimice, fabrici de bere, alcool și rachie, mai departe vane de scaldat, — sobe pentru camere de baie, cazane și căldări cu vatră și în fine țevi de aramă roșie cu prețurile cele mai ieftine. Catalog trimis gra

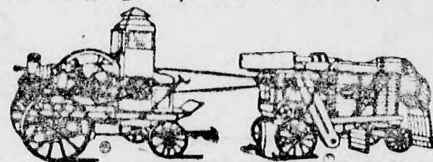
I 192-60

O. Ilioviciu

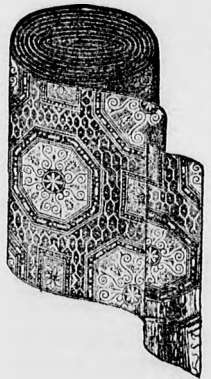
lăcătar artistic de mașini, motoare și edificii Bistrița-Besztercze.

Execută totfelul de lucrări în bransa zidăriei și lăcătușeriei precum și ferăril pentru zidări noi, porți de fier, balcoane, trepte, garduri pentru morminte și mașini de gătit. — Reparează pe lângă garanția orice fel de mașini agricole, motoare, mașini de cusut, biciclete, cumpene — cu prețurile cele mai convenabile. □

În departamentul de covoare se vînd covoare veritabile de Persia, Smirna și totfelul de covoare cu prețuri foarte scăzute.

S. SMITH PREMIER

Ma 129-104

cu serisoare vizibilă, provăzută cu cordea dublă în două colori, rubricatoare, cu aparat Tabulatus, angajament complet de litere, provăzută cu aparat adunător.

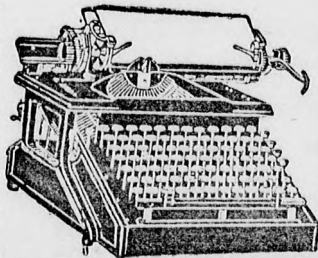
Agentia principală pentru Ungaria-de-Sud: ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI SZÖNYEGHÁZ ÉS MÓDERN IRODABERENDEZÉSI VÁLLALAT.

(Primul magazin de covoare și întreprindere de aranjament pentru birouri din Ungaria-sudică).

Maitinszki Pál és T-sa

Temesvár-Belváros str. Jenő-herceg nr. 8.

Se primește orice soi de mașini de scris spre reparare completă, spre ținere în bună rînduială și spre curățire în baza unui legământ anual. Lucrări de dactilografie, copieri cu ajutorul mașinei dactilografice se execută cu prețurile cele mai ieftine. — Hece tografe și totfelul de rechizite dactilografice fabricații americane-englize, cu prețurile cele mai convenabile.

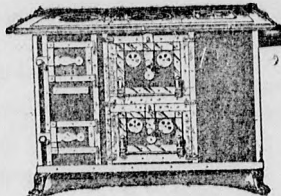

Fără nici un obligament de a cumpăra va prezentăm cea mai bună mașină a secolului prezent, cel mai nou model de mașină de scris

LEOPOLD KÖBER

LĂCĂTUȘ PENTRU CLĂDIRI ȘI LUCRĂRI DE ARTĂ și atelier pentru aranjamente cu gaz, apaducte și canalizare MEDIAȘ (MEDGYES) str. Alsó Kovács n-rul 23.

Execută orice lucrări și reparări în această branșă și anume lucrări de fier pentru clădiri, porți de fier, grații pentru morminți, vetre de fier și matrațe de fier, din material foarte bun, apoi introducerea de apaducte și canaluri cu prețuri ieftine și pe lângă garanția.

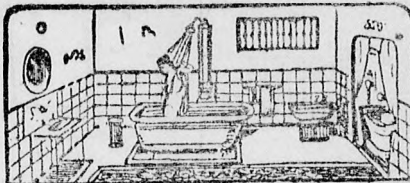

(K 454)

EDUARD LEXEN,

tinichigiu și antepriază de instalațiuni Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63. Prăvălie: Strada Gabei Nr. 2. Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificii, precum coperise, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru ghiță, vase pentru spălat și altele. Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie

Lampe de carbid de totfelul de la 3 coroane în sus. — Engrosiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vîni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă

29-

Beius

Belényes

Librăria „DOINA“

Ne permitem a recomanda atențiunei binevoitoare a On. public romănesc bogatul nostru sortiment de cărți literare de toate genurile, cărți bune pentru popor, cărți de rugăciuni și de economie, precum și tipăriturile advocațiale cu prețurile cele mai moderate și toate necesariile de cancelarie ca: hârtie, călimări, cerneală, creioane, tocuri, penite, ceasuri de siglat sugetivă, mape pentru masa de scris, hârtie de scrisori în cutii, apoi registre de costabilitate în diferite mărimi, albume pentru cărți postale și fotografii, sigile cu monogram și ștampile de cauciuc și metal pentru ofeii, etc. etc.

Comenzile primite se execută cu cea mai mare promptitudine și conștiințiozitate. La dorința cărți achitate înainte se expediază și în America și în celelalte țări străine.

Asigurăm On. public de un serviciu afar' din cale prompt și mulțumitor și ne rugăm a ne onora cu st. comenzi.

„DOINA“

LIBRĂRIE SOC. PE ACȚII (Beiuș)-Belényes.

(K 617-16)

DROGHERIE.

Țin în depozit și comand tot felul de medicamente, specialități igienice, cosmetice și instrumente medicale și optice din patrie și străinătate, după prețurile din Capitală.

Bandaje, pasamente și instrumente pentru veterinari, etc. etc., dulapuri de siguranță conform ordinului ministrului reg. ung. de interne.

Articlii pentru casă și economie etc., vinuri curative, cognacuri, rumuri engleze, tea etc. zahar curativ și totfelul de articlii de drogherie.

Gumă pentru îngrijirea copiilor, sticle pentru supt, *Soxleth, Nestlé, Kufche, Theinhardt, Phosphatine*. — Instrumente auxiliare pentru moșit.

Săpunuri curative, minerale și cosmetice.

PARFUMURI.

PARFUMURI.

Royer et Gallet, Ch. Houbigat
L. T. Piver, Marque d'Orsay etc.

Gumă! Ape curative și minerale.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public sunt cu deosebită stimă:

Drogheria „La împăratul Romanilor”
BISERICA-ALBĂ (Fehértemplom) str. Târgului nr. 58.
(Do 763)

Prima fabrică pentru lăpș și tăiat cu autogen.

Körmendy Ferencz és Tsa

BUDAPESTA, IX. Üllői út 117 szám.
Telefon 20-59.)

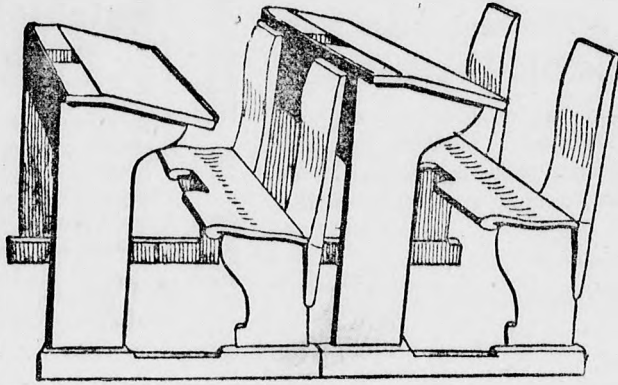
Invenție ungurească, brevet proprie!
Pistolul cu pocnește! Pistolul nu se încălzește!

Specialități pentru aranjarea lipirei autogen.
Primește spre lipire orice obiecte de fier și metal, precum și cazane, apoi execută recitoare de apă, boilere și corpuri recitoare.

(No 199-120)

CORNEL JUCU

mare stabiliment
pentru aranjamente
moderne de școale și bi-
serici. ::

LUGOS,

strada Hunyadi nr.
11 și str. Corvin 9.

Telefon 24.

Ju 762

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în
Sibiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaiții de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oriunde în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cel interesat să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECTIUNEA: SIBIU—NAGYSZELEN (CASA „ALBINA”),
AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ÁRAD, BÉ-
KÉS, CSANÁD, BIHOR, TIMIȘ, TORONTÁL, CARAȘ—EYEBIN **Árad** str. Jozseffőherceg nr. 1 (lângă Banca „Victoria”).
(Ba 240-164) Telefon nr. 850

Mandler János
 întreprindere de beton, plăci arti-
 ficiale și teracotă
SZEGED, strada Bihari nr. 1.

Primește spre executare totfelul de
 lucrări în bransa lui, și anume: te-
 racotă, cansilzare, betonare, conduct

de țevi de lut și ciment, us-
 carea pereților umezi trepte
 (scări) de piatră artificială,
 pereți, conuul „Rabáz”, lucru
 pentru fântâni, bazeuri,
 fântâni arteziane și vâlcele
 executate neexcepționabil și
 cu prețurile cele mai moderate.

Cu prospecte servese gratuit.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat este firma
Welther János, pălărier
Făgăraș - Fogaras, bulev. Francisc Josif

Au sosit noutățile
 cele mai moderne
 de pălării de toamnă
 și de iarnă: mo-
 deluri pentru fe-
 mei, pălării de
 plisă, catifea, double și pălării de pânură, cu prețurile cele
 mai moderate. Articlii de modă p bărbați, mare asortiment
 de pălării de ptele de ebur, tari și mari. Pălării și chipituri
 pentru școlari, mare asortiment, dela cor. 2-3. Primește spre
 executare tot felul de pălării spre reparare și văpsire, după cele
 mai noi modele. Pălării de doam se execută imediat. (We-503)

Dacă vorești să nu te poți trezi, trebuie să porți în buzunar un orolog
 care să umble bine și punctual.

Dacă voii ca oroloagele d-voastre de
 buzunar și astfel de oroloage să
 umble bine și precis, atunci să le
 dați spre reparare orologierului

Stefan I. Róth
Sibiu, str. Fleischer, nr. 36.

care lucrează ieftin și pe
 lângă garanță

Tot aici se vând cu prețuri ieftine oroloage de buzunar
 și oroloage deșteptătoare. Ro 727

LUDOVIC BINDER
GIUVAERGIU, CIASORNICAR ȘI AURAR
 (Membru al Uniunii Horlogere).
MEDIAȘ (MEDGYES) Markt platz nr. 11.

Mare magazin de:
 oroloage de Elveția,
 de aur argint, oțel și
 nichel, oroloage de
 părete și cu pendul.
 Bijuterii fine și articlii
 de briliante, obiecte
 de lux veritabile de
 argint, și argint de
 China, articlii optici. În marele meu atelier de bijuterii se ex-
 ecută totfelul de bijuterii, și se reparază cu specialitate bijuterii
 și ci. sornice, pe lângă garanță. Prețuri moderate. Serviciu conștiințios.
 (Bo 423-50)

(Bo 423-)

Bozsó Mátyás
 fabrică de ciment și in-
 treprindere de zidire
Alba-Iulia (Gyulafehérvár).

Execută: padmeantari de
 erizzo, — granit, — mo-
 zale, — beton, — cheram t
 și — mozale: precum și
 canale de beton și funda-
 mente pentru mașini,
 lucrări de ciment și beton,
 iesle, fântâni arteziane și
 basenuri, poduri etc. cu prețuri
 moderate; serviciu prompt

Un milion altoi de viie

din soiurile cele mai distinse pentru vin și masă. — Viță americană cu și
 fără rădăcină și ochiuri pentru altoi din toate soiurilor se află de vânzare la
 pepinăria Domnului românesc din Bobalna lângă Orăștie a căru proprietar e
 Dr. Aurel Vlad.

Fiind pepinăria noastră bine îngrijită n'a fost atacată de peronosporă,
 altoii sunt foarte frumoși și dezvoltati la perfecție.

Pentru vița liberată din pepinaria noastră, garantăm că soiurile sunt
 curate după cum sunt notate în catalog.

Fie care viticultor și proprietar de viie să se adreseze cu toată in-
 eroderea pentru altoi de viță trebrnicioși la jos semnata administrație fiind
 asigurat că vor fi serviți conștiințios, solid și prompt.

La cerere să trimite gratis și franco catalogul despre altoi de viie cu
 prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii.
 Se primesc băieți de români la cursurile practice pentru altoi, de viță.
 Condițiunile de primire la cerere se vor trimite.

Administrația „Domeniului din Bobalna“
 (A 539) Bobalna (a. p. Szászváros).

**Magazin de lucruri de mână pen. femei de decoruri
 lucrate cu mână. — Tipar de lux și atelier de desen.**

KELLNER ZOLTAN
Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros), Strada Mercy (Casa Galgonyi)

Mare asortiment de cele mai moderne perdele, bomfemme, storari, vitrage

Bomfemme — — — — — dela 10 cor. la sus.
 Vitrage — — — — — „ 1 „ „ „
 Perdele de pânză — — — — — „ 18 „ „ „

Totfelul de fugare incepute, terminate, bredate și desenate, millieuri, perine.
 :: velințe acoperitoare pentru pianuri, cimbele și scaune cu leagăn. ::
 :: Mare asortiment de covoare de Smirna și de pierne. ::

„BISTRITIANA”

societatea acționară institut de credit și economii în Bistrița.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai societății acționare „BISTRITIANA” institut de credit și economii în Bistrița se convoacă prin aceasta la a

XXVI-a adunare generală ordinară,

care se va ținea Joi în 20 Martie 1913 st. n. la 8 ore a. m. în Bistrița (Beszterce) în localul institutului cu următorul program:

1. Deschiderea și constituirea biroului § 82;
2. Raportul direcțiunii și a comitetului de reviziune;
3. Stabilirea bilanțului, fixarea dividendei și votarea absolutului pe anul de gestiune 1912;
4. Impărțirea profitului curat;
5. Satorirea salarelor membrilor în direcțiune și în comitetul de reviziune, a cenzorilor dela filiale și a delegatului direcțiunii precum și satorirea marcelor de prezență la centrală și filiale;
6. Alegerea unu membru în direcțiune în locul devenit vacant prin esortare eventual realegerea lui;
7. Licuidarea „Fortunei” societate acționară în Rodna-v. prin „Bistrițiana”;
8. Eventuale propuneri § 30 l.

Domnii acționari, înscriși în cartea acționarilor cu o lună mai înainte, dacă voesc a lua parte la adunarea generală au să-și depună acțiunile cu 2 ore mai înainte în biroul direcțiunii § 21.

Acțiunile pot fi depuse și la „Albina”, Sibiu; „Aurora” și „Mercur”, Năsăud; „Speranța”, Borgoprund; „Banca populară”, Zagra și la filialele „Bistrițiane”.

Bistrița, în 17 Februarie 1913.

DIRECȚIUNEA

societății acționare „Bistrițiana” institut de credit și economii.

Inchietarea conturilor institutului, „Bistrițiana” la 31 Decembrie 1912.

Activa	Contul Bilanțului		Pasiva	
Numărar în cassa	59432 95		Capital de acțiuni	240000 —
la Cassa de păstrare postală	10654 07		Fondul general de rezervă: Cor. 240.000—	
a) de bancă: Cor. 1.859.185 60			Fondul special de rezervă: „ 2 300—	
Cambii: b) cu scop hip.: „ 298 839—	1658024 60		Fondul scopurilor filantropice „ 10.499 80	
Imprumute pe Hipotecă	791606 20		Fondul de penziune	94.145—
„ Oblig. cu cavenți	57459 60		Depuneri	1428954 84
„ Efecte (Lombard)	12200 —		Reescont	611899 80
Efecte publice și acțiuni	323550 —		Hipotece cedate	287480 —
Realități	54000 —		Lombard pe Efectele proprii	100000 —
Mobilar	2852 —		Debitul realităților institutului	12593 41
Anticipațiuni	6505 59		Pro — Diversi	12795 03
Debitori	803 48		Interese transitoare	80156 41
„Albina”, Sibiu	59859 78	3099879 14	Creditori	429 34
Filiala Teaca	62930 87	3099879 14	Profit curat	28625 48
				3099879 14

Debit	Contul Profite și Perderilor		Credit	
Contrib.: a) de stat. C. 12.326 17			Inter.: a) int. trans. de pe 1911 C. 31.713 60	
b) 10% după int. la dep. „ 7.554 93	19881 10		b) dela cambii	100.037 06
Spese curente	13235 96		c) „ impr. pe hip. „ 24.644 78	
Salare	25014 24		d) „ „ oblig. „ 3.478 74	
Relut de cuartir	8120 —		e) „ „ efecte „ 732 66	
Marce de prezență	978 —		f) „ Filiale și Ct. Crt. „ 64.780 37	
Porto	1244 30		g) „ Efectele proprii „ 10.202 52	235589 73
Interese: a) la Depuneri . Cor. 75.549 31			Provizioni și taxe	8221 33
b) de reescont	49.342 10		Interese de întârziere	4052 12
c) după hip. cedate „ 16.595 69			Chiria la centrală	2049 96
d) „ lomb. propriu „ 5.929 72				
e) „ debitul realit. „ 794 02				
f) „ fond. instit. „ 6.895 20	155106 04			
Chiria la filiale	1018 02	221287 66		
Pretenziuni nelncassavere	1690 —	28625 48		
Profit curat		249913 14		249913 14

Bistrița, la 31 Decembrie 1912.

Dr. Alesandru Popu m. p. *Dr. Leon Soridon m. p.* *Valeriu Poruttu m. p.* *Dr. George Lissul m. p.* *Elias Scurtul m. p.*
președinte. *v. președinte.* *director executiv.* *membru în direcțiune.* *membru în direcțiune.*
Macedon Manu m. p. *Ioan Popu m. p.* *Ioan Mihailas m. p.* *Aurel Buteag m. p.*
membru în direcțiune. *membru în dir.* *membru în direcțiune* *contabil.*

Subsemnatul comitet de reviziune am examinat conturile de mai sus și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului.

Bistrița, la 21 Februarie 1913.

Iosif Lissat m. p. *Procopiu Cucean m. p.* *Dr. Dionistu Loginu m. p.* *Dr. Petru Poruttu m. p.* *Dr. Victor Man m. p.*

Distribuirea profitului curat de C.: 28.625 48 fl.

a) Acționarilor 8% dividendă Cor.: 19.200—
b) Fondului special de rezervă „ 4.000—

c) Fondul de penziune Cor.: 1.500—
d) Pentru scopuri culturale și filantropice „ 1.425 48
e) Remunerații și adaus de scumpete „ 2.500—
Total Co.: 28.625 48 fl.